

Міністерство освіти і науки України
Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Історичний факультет
Кафедра історії міжнародних відносин та гуманітарних дисциплін

На правах рукопису

Яновська Вікторія Вікторівна
Зовнішня політика ОАЕ на початку XXI століття
Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього рівня «бакалавр»
За спеціальністю 291 – міжнародні відносини, суспільні комунікації та
регіональні студії

Науковий керівник:
завідувач кафедри, доктор історичних наук, професор, Надзвичайний і
Повноважний Посол України
Гуменюк Борис Іванович

Київ – 2025

ЗМІСТ

ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1. ІСТОРИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ СТАНОВЛЕННЯ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ ОАЕ	11
1.1. Формування ОАЕ та створення єдиної держави у 1971 році	11
1.2. Роль британської колоніальної спадщини у зовнішній політиці	18
1.3. Перші зовнішньополітичні ініціативи нової держави	21
Висновки до 1 розділу	27
РОЗДІЛ 2. ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ ОАЕ	29
2.1. Енергетична дипломатія	29
2.2. Відносини з країнами Перської затоки та арабським світом	36
2.3. Партнерство з глобальними гравцями: США, ЄС, Китай	44
Висновки до 2 розділу	55
РОЗДІЛ 3. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ВИКЛИКИ У ЗОВНІШНІЙ ПОЛІТИЦІ ОАЕ	56
3.1. Роль ОАЕ у міжнародних організаціях	56
3.2. Гуманітарна та культурна дипломатія	66
3.3. Політика нейтралітету та медіації у регіональних конфліктах	70
Висновки до 3 розділу	73
ВИСНОВКИ	76
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	81

ВСТУП

Актуальність теми. Події «арабської весни» стали переломним моментом для зовнішньої політики Об'єднаних Арабських Еміратів (ОАЕ). Вони значно активізували свою міжнародну діяльність, зробивши її більш амбітною, а в деяких аспектах – навіть агресивною. Політична нестабільність у регіоні Близького Сходу і Північної Африки створила вакуум лідерства, який ОАЕ зуміли заповнити завдяки своєму економічному та військовому потенціалу. Успіх у збереженні стабільності дозволив Еміратам стати одним із ключових центрів ухвалення регіональних рішень і зміцнити свій вплив в арабському світі.

Сьогодні зовнішня політика ОАЕ є стратегічно впливовою для всього близькосхідного регіону. Її керівництво демонструє готовність приймати ризиковані рішення для забезпечення національних інтересів і формування вигідного геополітичного середовища. Серед найбільш значущих кроків – боротьба з політичним ісламом і нормалізація відносин із Ізраїлем, які суттєво змінюють баланс сил у регіоні.

Країна прагне бути прикладом політичної стабільності, економічного процвітання та соціальної гармонії. Водночас ОАЕ активно працюють над здобуттям зовнішньополітичної автономії, враховуючи глобальні зміни, зокрема перехід до багатопольярного світу. Вони розвивають стратегічні відносини з ключовими державами, такими як Китай, Індія та РФ, що, на їхню думку, стають новими центрами світової сили.

ОАЕ, маючи потужний фінансовий та енергетичний потенціал, стали прикладом унікального поєднання економічної дипломатії, культурного впливу і стратегічного партнерства. Історія їхнього становлення та збереження традицій значною мірою визначає їхній зовнішньополітичний курс. Вивчення еволюції політики ОАЕ дозволяє зрозуміти, як невелика, але впливова країна адаптується до глобальних змін і загострення регіональних конфліктів.

Цей досвід може бути корисним для України, яка також прагне зміцнити свої міжнародні позиції, забезпечити економічну стабільність і знайти нові можливості для розвитку двосторонніх відносин.

Актуальність теми дослідження обумовлена тим, що існує недостатня кількість систематизованих наукових робіт, які б дозволяли ґрунтовно аналізувати зовнішньополітичні стратегії ОАЕ у контексті їх впливу на глобальну безпеку, економіку та культуру. Це створює труднощі для всебічного вивчення політики цієї країни. Таким чином, дослідження процесу формування і розвитку зовнішньої політики ОАЕ сприятиме розширенню наукових знань у галузі міжнародних відносин і стане корисним для спеціалістів, які досліджують міжнародні політичні процеси.

Об'єкт дослідження – зовнішня політика ОАЕ.

Предмет дослідження – основні етапи розвитку та особливості становлення зовнішньої політики ОАЕ.

Головна мета дослідження полягає в аналізі змін у зовнішній політиці ОАЕ та визначенні ключових етапів її розвитку.

Для досягнення вищезазначеної мети були сформульовані наступні завдання дослідження:

1. Дослідити формування ОАЕ та створення єдиної держави у 1971 році
2. З'ясувати роль британської колоніальної спадщини у зовнішній політиці
3. Виокремити перші зовнішньополітичні ініціативи нової держави
4. Дослідити енергетичну дипломатію ОАЕ
5. Проаналізувати відносини з країнами Перської затоки та арабським світом
6. Дослідити партнерство з глобальними гравцями: США, ЄС, Китай
7. Визначити роль ОАЕ у міжнародних організаціях
8. Дослідити гуманітарну та культурну дипломатію ОАЕ
9. Проаналізувати політику нейтралітету та медіації у регіональних конфліктах

Методологія дослідження. У процесі написання цієї роботи було застосовано методи порівняння, аналізу та синтезу зібраних даних. Крім того, використано метод узагальнення, дедуктивний метод та системний підхід для дослідження обраної теми, а також: історичний метод – цей метод дозволяє вивчити розвиток зовнішньої політики ОАЕ від моменту їх заснування до сьогодні, аналізуючи ключові етапи та події.

Наукова новизна роботи полягає у комплексному аналізі становлення та розвитку зовнішньої політики Об'єднаних Арабських Еміратів з акцентом на сучасні геополітичні, економічні та культурні виклики, а також у визначенні особливостей взаємодії ОАЕ з ключовими міжнародними партнерами.

1. Уточнено етапи становлення зовнішньої політики ОАЕ, що дозволило виявити ключові чинники, які впливали на формування міжнародних пріоритетів держави.

2. Проаналізовано унікальність зовнішньополітичного курсу ОАЕ як прикладу поєднання традиційних цінностей і сучасних дипломатичних стратегій, зокрема економічної дипломатії, "м'якої сили" та інноваційних підходів до розв'язання глобальних проблем.

3. Вперше розглянуто вплив енергетичного переходу на зовнішньополітичну стратегію ОАЕ, включаючи переорієнтацію на альтернативні джерела енергії та диверсифікацію міжнародних партнерств.

4. Виокремлено основні напрямки міжнародного співробітництва ОАЕ у регіональному контексті, зокрема щодо їх ролі у вирішенні конфліктів на Близькому Сході, а також у глобальному вимірі — участь у миротворчих ініціативах і міжнародних організаціях.

Методологія дослідження. У процесі написання цієї роботи було застосовано методи порівняння, аналізу та синтезу зібраних даних. Крім того, використано метод узагальнення, дедуктивний метод та системний підхід для дослідження обраної теми, а також: історичний метод – цей метод дозволяє вивчити розвиток зовнішньої

політики ОАЕ від моменту їх заснування до сьогодні, аналізуючи ключові етапи та події.

Теоретичне значення полягає в розширенні наукових знань про зовнішню політику Об'єднаних Арабських Еміратів шляхом систематизації її історичних етапів та основних напрямів. Визначення унікального поєднання традиційних і сучасних підходів у зовнішньополітичній діяльності ОАЕ сприяє формуванню нового розуміння ролі невеликих держав у глобальній системі міжнародних відносин. Це дослідження також збагачує теорії геополітики, міжнародної дипломатії та економічної співпраці, пропонуючи нові погляди на ефективні стратегії взаємодії держав у багатоплярному світі. Крім того, аналіз підходів ОАЕ до вирішення глобальних і регіональних проблем сприяє поглибленню теоретичних уявлень про дипломатичні стратегії в умовах сучасних викликів.

Практичне значення роботи полягає в можливості використання отриманих результатів для підготовки навчальних матеріалів у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики та дипломатії країн Близького Сходу. Висновки щодо ефективності зовнішньополітичних стратегій ОАЕ можуть слугувати основою для рекомендацій із налагодження співпраці України з країнами Перської затоки. Дані дослідження також мають прикладне значення для дипломатичних, економічних і культурних установ, зацікавлених у розвитку партнерства з ОАЕ. Крім того, запропоновані рекомендації щодо адаптації досвіду зовнішньої політики ОАЕ можуть бути використані іншими державами при розробці власних стратегій у міжнародній політиці. Дослідження стане корисним як для науковців, так і для практиків, які працюють у галузі міжнародних відносин, зовнішньої політики та регіональних досліджень.

Структура роботи. Кваліфікаційна робота складається з вступу, 3 розділів, підрозділів, висновків та списку використаних джерел.

РОЗДІЛ 1

ІСТОРИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ СТАНОВЛЕННЯ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ ОАЕ

1.1. Формування ОАЕ та створення єдиної держави у 1971 році

Об'єднані Арабські Емірати мають відносно коротку історію як незалежна держава, що розпочалася 2 грудня 1971 року. У цей день шість еміратів — Абу-Дабі, Дубай, Шарджа, Аджман, Умм-Аль-Кувейн і Фуджейра — об'єдналися, створивши нову державу.

Однак люди заселяли цю територію понад 7 тисяч років тому. Вони займалися сільським господарством, риболовлю, полюванням, торгівлю та видобутком перлів.

Географічне розташування земель сучасних ОАЕ на перетині важливих торгових шляхів між Середземномор'ям та Індією, а також їхня близькість до осередків ісламу мали суттєвий вплив на історичний розвиток регіону. Попри суворий клімат, ці території неодноразово ставали об'єктом завоювань з боку європейських і азійських держав[7].

Іслам прийшов у регіон Перської затоки ще за життя Пророка Мухаммеда, істотно вплинувши на політичні настрої місцевих шейхів і емірів. Попри прагнення до незалежності, вони тривалий час перебували під владою різних держав, таких як Арабський Халіфат, Оман, Португалія та Британія. Однак труднощі лише зміцнювали дух місцевого населення. У регіоні активно розвивалися торгівля, порти, видобуток перлів, будівництво міст і кораблів.

Через географічну близькість до Ірану цей регіон зазнавав впливу перської культури. Водночас відкриті морські кордони сприяли міграції та активній торгівлі.

У XVIII столітті Португалія та Нідерланди намагалися закріпити свій вплив у регіоні, але згодом поступилися Британії, яка стала домінуючою силою. У XIX столітті емірати підписали з Великою Британією кілька договорів, об'єднавшись у Правові держави (їх також називали Правовим Оманом чи Правовими Шейхдомами).

16 січня 1968 року Велика Британія оголосила про плани вивести свої війська з Перської затоки, що зробило емірати вразливими до зовнішніх загроз і впливів[79].

Колоніальна система втратила свою актуальність, і більшість британських колоній здобули незалежність. У відповідь на це шейх Заїд активізував співпрацю з іншими еміратами. 18 лютого 1968 року він разом із шейхом Рашидом бін Саїдом Аль Мактумом, правителем Дубаю, підписав угоду про створення федерації між їхніми еміратами[20].

Співробітництво між двома провідними еміратами заклало основу для Шейх Заїд, доклавши значних зусиль разом із шейхом Рашидом, зміг переконати правлячі сім'ї північних еміратів у доцільності об'єднання в єдину державу. План створення федерації також пропонували Катару і Бахрейн, але вони відмовилися. 18 липня 1971 року в Дубаї відбулася зустріч лідерів шести еміратів – Абу-Дабі, Дубаю, Шарджі, Фуджейри, Умм-Аль-Кувейну та Аджману, на якій було ухвалено рішення про створення Об'єднаних Арабських Еміратів. Офіційне проголошення незалежної та суверенної держави відбулося 2 грудня 1971 року, який щорічно святкується як Національний день ОАЕ. Пізніше, 10 лютого 1972 року, до федерації приєднався емірат Рас-Аль-Хайма[13].

Після створення Об'єднаних Арабських Еміратів правителі семи еміратів утворили Вищу Раду Правителів, яка стала верховним органом влади нової держави. Першим Президентом країни на п'ятирічний термін було обрано шейха Заїда бін Султана Аль Нагаяна. Завдяки його лідерству та підтримці, він неодноразово переобирався на цю посаду та залишався главою держави протягом 33 років аж до своєї смерті 2 листопада 2004 року [13].

ОАЕ є федеративною державою, де Вища Рада Правителів виконує ключову роль у формуванні політики. Цей орган має як законодавчі, так і виконавчі повноваження. Президент і віце-президент обираються з членів Вищої Ради на п'ятирічний термін. Президент пропонує кандидатуру прем'єр-міністра, яка затверджується Радою, а сам президент затверджує склад Кабінету міністрів, що відповідає за реалізацію федеральної політики. Всі рішення Вищої Ради є обов'язковими і остаточними. Парламент країни, Федеральна національна рада, виконує консультативну функцію, а її поправки до законопроектів носять рекомендаційний характер[13].

Федеральна національна рада була створена під впливом управлінських підходів шейха Заїда, який дотримувався традицій бедуїнів щодо консенсусу та консультацій. Цей принцип спочатку реалізовувався через меджліс – неформальний форум для обговорень між впливовими членами суспільства. У 1970 році шейх Заїд офіційно запровадив Національну консультативну раду в Абу-Дабі, об'єднавши лідерів головних племен. На основі цього підходу згодом було створено Федеральну національну раду на рівні всієї федерації ОАЕ[41].

Президент ОАЕ також виконує обов'язки голови Вищої Ради та є правителем емірату Абу-Дабі. Віце-президент традиційно поєднує посаду прем'єр-міністра та правителя емірату Дубай. Вищою судовою інстанцією є Федеральний верховний суд. Коли постало питання щодо першого президента нової держави, не було жодних суперечок — всі одностайно підтримали шейха Заїда. Емірат Абу-Дабі, який є найбагатшим, найбільшим за площею та кількістю населення, займає 84% території ОАЕ[13].

Абу-Дабі володіє більшістю запасів нафти та газу в ОАЕ, і саме на його території знаходяться основні ресурси країни. Завдяки цьому, Абу-Дабі активно субсидує та інвестує в розвиток інших еміратів. Така політика була запроваджена шейхом Заїдом. Інші емірати, у свою чергу, орієнтуються на Абу-Дабі як на потужний центр розвитку, що фінансує соціальні програми, будівництво промислових об'єктів та транспортну інфраструктуру.

Шейх Заїд бін Султан Аль Нагаян став не лише прихильником єдності, а й послідовним реформатором. Одним із його основних пріоритетів було використання доходів від нафти для підвищення рівня життя в новоствореній державі. Він вірив, що національні ресурси повинні працювати на благо всіх громадян ОАЕ і сприяти загальному успіху країни[20].

Керівництво ОАЕ спрямувало доходи від нафти на зміцнення єдності суспільства та його подальшу консолідацію в межах країни. Це сприяло формуванню у громадян відчуття, що нафтові багатства країни розподіляються серед усіх, а не лише між правлячою родиною.

За правління шейха Заїда стабільні доходи від нафти дозволили здійснити значний розвиток інфраструктури. У країні було побудовано багато шкіл, лікарень, житлових комплексів і доріг, як в Абу-Дабі, так і в інших еміратах, що забезпечило стійке зростання та прогрес[13].

Шейху Заїду та його уряду довелося докласти значних зусиль, щоб змінити традиційні уявлення населення, яке звикло до племінної системи і довіряло своїм вождям, а не офіційним державним органам. Це було важким завданням, адже люди мали обмежене уявлення про взаємодію між еміратами, а інформаційна ізоляція між ними була великою до об'єднання. Особливо складно було заручитися довірою кочових племен пустелі, які мали свої традиції і звички, відмінні від тих, що виникали в рамках нової держави[5].

Незважаючи на різницю в запасах вуглеводнів між еміратами, шейх Заїд наполягав на забезпеченні рівності громадян усіх еміратів у питаннях соціальних виплат та пільг. Він вважав важливим, щоб кожен громадянин, незалежно від емірату, мав рівні можливості для отримання державної підтримки[11].

Для місцевих жителів були створені безпрецедентні умови для розвитку і процвітання. Як зазначалося раніше, на початку в еміраті Абу-Дабі, а після здобуття незалежності – по всій країні, кошти від нафти були спрямовані на будівництво інфраструктури: доріг, аеропортів, міст і селищ, озеленення, розвиток промисловості, електрифікацію, забезпечення водопостачання, прокладання

телефонних ліній, створення національних медіа і навчання населення. Особливу увагу перший президент приділив реформуванню системи освіти, охорони здоров'я та розвитку культури[79].

Шейх Заїд прагнув створити комфортні умови для життя своїх громадян. Він забезпечив, щоб на престижних державних посадах, таких як органи влади, поліція та митниця, працювали лише місцеві жителі. Корінні жителі ОАЕ (емірати) отримували різноманітні пільги та привілеї від держави. Вона надавала матеріальну допомогу новоствореним сім'ям та забезпечувала безкоштовне медичне обслуговування і освіту на всіх рівнях для своїх громадян.

Особливо важливою рисою управління була толерантність до різних культур і способів життя в межах країни, за умови, що це не загрожує національним цінностям і не викликає конфліктів у суспільстві. Це стосувалося і іноземців, більшість з яких складала тимчасово працюючі іммігранти з Азії та Африки. Розвиток ОАЕ та низька кількість громадян сприяли стабільному зростанню імміграції: у 1970 році, напередодні утворення Федерації, кількість населення становила 180 тисяч осіб, з яких 66 тисяч були іноземцями. У 2003 році іноземці становили 93% робочої сили.

З самого початку свого правління шейх Заїд намагався диверсифікувати економіку ОАЕ, щоб зменшити залежність від нафти і газу. Уже в 1980-х роках країна стала великим логістичним центром. Уряд активно підтримував підприємницьку діяльність своїх громадян, зокрема, тих, хто займався сільським господарством [11].

Після проголошення незалежності Об'єднані Арабські Емірати розпочали формування та реалізацію своєї зовнішньої політики. Вища Рада визначила основні напрямки зовнішньої політики та ратифікувала міжнародні угоди. У 1971 році правителі еміратів довірили зовнішню політику Президенту шейху Заїду бін Султану Аль Нагаяну. Його досвід, здобутий за роки правління, сприяв формуванню його авторитету як державного діяча і політика, а його погляди визначили зовнішньополітичну позицію країни.

Протягом свого правління в Аль-Аїні (1946–1966 рр.) і Абу-Дабі (з 1966 року), шейх Заїд поєднував далекоглядність і прагматизм, здатність будувати діалог між різними сторонами та примиряти суперечності через консенсус. Він вміло використав традиції племінного суспільства, знаходячи компроміси між традиціоналістами та модерністами, що дозволяло йому залагоджувати суперечності.

Шейх Заїд прагнув закріпити статус ОАЕ на міжнародній арені, створивши систему зовнішньополітичних пріоритетів, засновану на принципах невторчання у внутрішні справи інших країн, мирного вирішення конфліктів, міжнародної законності та підтримки міжнародних інституцій, таких як Організація Об'єднаних Націй[20].

У грудні 1971 року ОАЕ стали членом Ліги арабських держав та ООН. У березні 1972 року країна приєдналася до Організації ісламської конференції та активно підтримувала Рух неприєднання.

ОАЕ мають особливе географічне розташування, що впливає на їх роль у світі. По-перше, країна є одним з провідних виробників нафти та газу. По-друге, її розташування на південному сході Аравійського півострова, з виходом до Перської та Оманської заток, дає стратегічну перевагу, зокрема завдяки Ормузькій протоці, через яку проходить значна частина світового експорту нафти. По-третє, ОАЕ мають важливу роль у транзиті товарів. Шейх Заїд підкреслював, що стратегічне і економічне розташування країни надає особливе значення зовнішній політиці.

Особливу увагу шейх Заїд приділяв розвитку відносин з країнами Перської затоки, визначивши це як пріоритетне завдання. ОАЕ ставили за мету створення добросусідства та стабільних відносин на своїх кордонах, щоб уникнути криз і непередбачуваних подій у регіоні. Важливість Перської затоки для країни підкреслюється створенням у 1970-х роках Міністерства у справах Федерації та Затоки.

Події, такі як ісламська революція в Ірані 1979 року та ірано-іракська війна, а також розвиток ісламського фундаменталізму, стали факторами для створення Ради

співпраці арабських держав Перської затоки (РСАДПЗ). Шейх Заїд вважав, що арабські країни Перської затоки мають спільну економіку та історію, тому необхідна активна співпраця. Це призвело до створення РСАДПЗ у 1981 році, коли ОАЕ разом із Саудівською Аравією, Катаром, Кувейтом, Бахрейном та Оманом підписали угоду, а перший саміт відбувся в Абу-Дабі 25 травня 1981 року[79].

ОАЕ приділяли особливу увагу розвитку відносин з країнами Близького Сходу та Африки, що стали важливими напрямками зовнішньої політики країни. Арабська приналежність та ісламські цінності ОАЕ визначали їх ставлення до цих країн, а також до ізраїльсько-палестинського конфлікту, який вони вважали порушенням прав палестинців і окупацією їхніх земель.

Шейх Заїд, перший президент ОАЕ, активно підтримував боротьбу палестинського народу за свої права. Його ім'я носить ряд інституцій в Палестині, що є визнанням його щедрості та відданості цій справі.

Під час арабо-ізраїльської війни 1973 року шейх Заїд активно підтримав Єгипет і Сирію, ставши одним з ініціаторів нафтового ембарго проти США та їхніх союзників у Західній Європі. Це рішення стало важливим кроком в міжнародній політиці ОАЕ і підкреслило їхнє прагнення підтримувати арабські країни в боротьбі за свої національні інтереси[20].

Завдяки значним нафтовим запасам та доходам від їх експорту, які різко зросли після підвищення цін на нафту в 1973–1974 роках, ОАЕ змогли реалізувати низку гуманітарних та економічних програм допомоги. Ці програми ґрунтувалися на принципах Ісламу та традиціях арабської племінної культури, що включали політику солідарності і підтримки мусульманських країн.

Ключову роль у реалізації цих програм відіграв Фонд розвитку Абу-Дабі, створений за ініціативою шейха Заїда у липні 1971 року. Основною метою Фонду було надання економічної допомоги арабським країнам через позики, гранти та фінансування проектів. Після 1973 року Фонд почав надавати допомогу і неарабським країнам, що розвиваються, хоча арабські країни залишалися головними отримувачами допомоги[7].

ОАЕ здійснювали гуманітарну та економічну допомогу як через національні структури, так і через міжнародні організації, такі як Арабський фонд економічного та соціального розвитку, Ісламський банк розвитку та інші. У перші роки незалежності на допомогу витрачалося близько 12% валового національного продукту, що було надзвичайно високим показником в глобальному контексті, і підкреслює важливість гуманітарної допомоги у міжнародних відносинах ОАЕ.

Відносини з країнами Західної Європи та США розвивалися активно, оскільки ці держави могли надати допомогу в разі серйозних зовнішніх загроз. ОАЕ були вразливими через свою невелику територію, обмежену чисельність населення, односторонню економіку та слабкий військовий потенціал. Тісні зв'язки з Європою і США також були обумовлені тим, що ці країни були основними імпортерами нафти з ОАЕ.

У 1991 році шейх Заїд приєднався до коаліції на чолі з США під час війни в Перській затоці для звільнення Кувейту. Він також виступав проти тероризму, вважаючи його ворогом людства, і підкреслював, що діалог між релігіями може стримувати екстремізм.

ОАЕ визнали Україну незалежною державою 2 січня 1992 року, а дипломатичні відносини були встановлені 15 жовтня 1992 року[2].

Взаємини між Україною та ОАЕ мають позитивну динаміку і поступово покращуються. ОАЕ стали одним із найбільших торгових партнерів України на Близькому Сході, зокрема за обсягами торгівлі товарами та послугами.

1.2. Роль британської колоніальної спадщини у зовнішній політиці

До середини ХХ століття Великобританія значною мірою контролювала політичну та економічну ситуацію на Близькому Сході, зокрема в регіоні Перської затоки. Протягом 19-го і 20-го століть Британія встановила тісні політичні та економічні зв'язки з місцевими монархіями, застосовуючи принцип «трансферу управління» та забезпечуючи стабільність через підтримку цих монархій. ОАЕ сформувалися на основі так званих «Тридцятирічних договорів» 19 століття, коли

Османська імперія та Великобританія домовлялися про контроль над торговими шляхами та забезпечення стабільності в регіоні[91].

Британія мала значний вплив не лише через свою військову присутність, але й через вплив на соціальні, економічні та політичні процеси в регіоні. ОАЕ перебували під британським протекторатом протягом багатьох років, що сприяло зміцненню позицій Великої Британії в Перській затоці та забезпеченню стабільності в межах її колоніальної імперії. Хоча Британія припинила свою пряму адміністрацію в 1971 році, її вплив залишався помітним ще на довгі роки. Після отримання незалежності, ОАЕ зберегли орієнтацію на британські моделі зовнішньої політики, засновані на дипломатії, балансуванні регіональних та міжнародних інтересів, а також підтримці стратегічних зв'язків із західними країнами, зокрема Великою Британією та США[26].

Одним із основних напрямів зовнішньої політики ОАЕ стало прагнення забезпечити стабільність у регіоні. Відсутність розвинених інститутів на початковому етапі незалежності та проблеми безпеки змусили уряд ОАЕ орієнтуватися на співпрацю з потужними міжнародними акторами, зокрема з Великою Британією. Під час британського протекторату в ОАЕ була сформована система дипломатичних відносин, яка вплинула на подальший зовнішньополітичний курс країни. Наприклад, активна участь в міжнародних організаціях, таких як ООН, та підтримка регіональних ініціатив стали важливими складовими зовнішньої політики, що базувалася на досвіді британської дипломатії[35].

Після здобуття незалежності, ОАЕ продовжували підтримувати оборонні зв'язки з Великою Британією, що стало важливою частиною їхньої стратегічної безпеки в умовах нестабільності в Перській затоці. Британія допомогла ОАЕ створити сильні військові структури, забезпечуючи технікою та навчанням. Співпраця в оборонному секторі була також пов'язана з геополітичними інтересами Великої Британії в регіоні, включаючи доступ до енергетичних ресурсів і підтримку військових баз на Близькому Сході. Зокрема, перші британські військові бази були розташовані в ОАЕ для забезпечення стабільності та безпеки в регіоні[99].

Після здобуття незалежності, інвестиції та торговельні відносини з Великою Британією відігравали ключову роль у розвитку економіки ОАЕ. Британські компанії активно залучалися до будівництва інфраструктури та розробки нафтогазових ресурсів. Спадщина британського колоніального періоду позначилася на економічній політиці ОАЕ, яка була спрямована на розвиток енергетичного сектору. Іноземні інвестиції з Великої Британії також дозволили країні диверсифікувати свою економіку, зокрема через розвиток фінансових послуг, будівництва та туризму, що стали важливими альтернативними джерелами доходу[73].

Британська колоніальна спадщина значно вплинула на культурний та освітній розвиток ОАЕ. Британська система освіти зіграла важливу роль у формуванні еліт країни, оскільки багато лідерів ОАЕ здобули освіту в британських університетах. Це дало їм глибоке розуміння міжнародної політики та економіки. Система англійської мови та правові норми, що спираються на англосаксонські принципи, стали основою для розвитку інституційної структури ОАЕ. Сучасна зовнішня політика країни є результатом поєднання традиційних арабських практик з модернізованими підходами, які були впроваджені під впливом Британії. ОАЕ активно підтримують політику балансу сил у регіоні та сприяють стабільності в Перській затоці, водночас орієнтуючись на розширення своїх відносин з іншими міжнародними акторами, такими як США, Китай і Індія, що є частиною їх глобальної стратегії розвитку[91].

Зовнішня політика ОАЕ сьогодні багато в чому зберігає відголоски колоніальної спадщини, особливо в акценті на дипломатії, балансуванні інтересів різних держав та підтримці стабільності в регіоні. ОАЕ, залишаючись важливим геополітичним гравцем на Близькому Сході, активно використовують свої дипломатичні та економічні важелі для забезпечення стабільності та процвітання, орієнтуючись на перевірені британські моделі управління та політики.

Британський вплив на Перську затоку та формування зовнішньої політики ОАЕ має велике значення для історії цієї країни. Від середини XIX століття Британія відігравала ключову роль у контролі над політичними, економічними та соціальними процесами в регіоні, що суттєво вплинуло на сучасні міжнародні відносини ОАЕ.

Політика Британії в регіоні базувалася на договорах із місцевими правителями, які дозволяли Британії контролювати торгові шляхи та підтримувати стабільність. «Тридцятирічні договори», укладені в ХІХ столітті, стали основою для британського протекторату над територіями, що пізніше стали частиною ОАЕ. Ці угоди забезпечували Британії захист її економічних інтересів, особливо в умовах конкуренції з Османською імперією[35].

Здобуття незалежності ОАЕ в 1971 році стало важливою віхою для країни, але вплив Великої Британії на зовнішню політику нової держави залишався значним. Політична система ОАЕ, зокрема її дипломатичні практики, значною мірою були побудовані за британськими зразками управління. Британська дипломатія, яка фокусується на балансуванні інтересів різних держав і збереженні стабільності, стала важливим орієнтиром для зовнішньої політики ОАЕ. Досвід співпраці з Великою Британією допоміг ОАЕ укріпити зв'язки з іншими західними країнами, зокрема зі США.

Економічні зв'язки між Великою Британією та ОАЕ мали велике значення для розвитку зовнішньої політики ОАЕ. Британські інвестиції в інфраструктурні проекти, розвиток нафтогазового сектора та фінансових послуг сприяли економічному прогресу країни. Наприклад, британські компанії активно брали участь у розробці нафтових і газових родовищ, що стало одним із основних чинників економічного зростання ОАЕ.

Культурний і освітній вплив Великої Британії також мав значний вплив на зовнішню політику ОАЕ. Британська освітня система, яка була впроваджена в ОАЕ, підготувала багатьох політичних лідерів країни, що здобули освіту в провідних британських університетах. Це сприяло зміцненню двосторонніх відносин та вплинуло на формування міжнародних зв'язків ОАЕ[99].

Сьогодні ОАЕ продовжують використовувати британські моделі дипломатії, поєднуючи їх з традиційними арабськими цінностями та сучасними підходами в управлінні. Країна активно сприяє стабільності в регіоні, підтримуючи мирне вирішення конфліктів, і зміцнює зв'язки з провідними світовими державами.

Одночасно ОАЕ працюють над розширенням своїх зовнішньополітичних зв'язків, зокрема з країнами Азії, Африки та Латинської Америки, прагнучи диверсифікувати свої міжнародні відносини[73].

Британська колоніальна спадщина справила значний вплив на зовнішню політику ОАЕ, як у дипломатичній сфері, так і в економічному розвитку. Незважаючи на здобуття незалежності в 1971 році, країна зберегла багато аспектів своєї політики, закладених під час британського протекторату. Ця спадщина допомогла ОАЕ стати стабільною та успішною державою в Перській затоці, зокрема завдяки зміцненню зовнішньополітичних зв'язків та розвитку економічних і культурних відносин із Великою Британією.

1.3. Перші зовнішньополітичні ініціативи нової держави

Об'єднані Арабські Емірати (ОАЕ) мають майже півстолітню історію, адже були засновані в 1971 році. Країна складається з семи автономних еміратів, що розташовані на південному заході Перської затоки. ОАЕ є яскравим прикладом об'єднання арабських держав, які змогли подолати внутрішні труднощі та зовнішні загрози в регіоні.

Засновником ОАЕ вважається Шейх Заїд бін Султан Аль Нахайян, який вважав, що об'єднання еміратів є найкращим рішенням для свого народу в період значних змін у регіоні. З 1971 року ОАЕ почали активно працювати над створенням сучасної держави з відкритою економікою та стабільним суспільством. Це допомогло країні стати одним з найсильніших гравців на регіональному та міжнародному рівнях як економічно, так і політично.

Новоутворена держава постала в умовах великої політичної та соціальної нестабільності в регіоні Перської затоки та Близького Сходу, які супроводжувалися як можливостями, так і невизначеністю. Оман переживав повстання, Іран був під владою Шаха і ставав важливою державою, Ємен був розділений через громадянську війну, а Саудівська Аравія тільки починала відновлюватися після внутрішніх політичних змін. Усі країни регіону переживали подібні проблеми, які

були наслідком невдалої колоніальної політики Великої Британії, що залишила значний слід на територіях, відомих як Договірний Оман[71, с. 78].

Відповідно, після здобуття повної незалежності наприкінці 1971 р. проблеми безпеки були головним напрямом зовнішніх відносин ОАЕ. Дійсно, на початку 1970-х рр. було невідомо, чи стане ОАЕ життєздатною державою, тому що Саудівська Аравія відмовилася визнати нову федерацію через невирішеність прикордонного конфлікту з Абу-Дабі над Оазисом Аль-Бураймі. Іран і Оман також заперечували претензії ОАЕ на певні території. Крім того, відкриття великих нафтових родовищ у 1960-х рр. спонукало Ірак та інші держави кинути виклик легітимності правлячій сім'ї ОАЕ. Оскільки ОАЕ була відносно невеликою державою, її лідери визнали, що захист безпеки країни як від внутрішніх, так і від зовнішніх загроз залежить від вмілого управління дипломатичними відносинами з іншими країнами, особливо великими і потужними сусідами, такими як Іран, Ірак і Саудівська Аравія [6].

У 80-х роках основними політичними суперниками серед держав Перської затоки були Іран з одного боку і Ірак, Саудівська Аравія, Кувейт з іншого. Це не виключало певної участі інших країн регіону у політичних процесах, а також наявності відмінностей у поглядах правлячих еліт різних держав. Наприклад, існували політичні протиріччя між Оманом та Об'єднаними Арабськими Еміратами з одного боку та Саудівською Аравією і Кувейтом з іншого, а також територіальні суперечки між Іраном і ОАЕ через острови Великий і Малий Томб та Абу-Муса.

Зовнішня політика країн Перської затоки, зокрема ОАЕ, може бути умовно поділена на прозахідну та антизахідну. Кожна країна мала різний рівень схильності до співпраці з позарегіональними силами, що часто залежало від соціальної орієнтації місцевих правлячих еліт.

Варто зазначити, що в арабських країнах, зокрема в ОАЕ, зовнішньополітичний курс формує глава держави, незалежно від того, чи є країна монархією чи республікою. Керівник країни приймає рішення після консультацій з обмеженим колом наближених осіб, таких як представники виконавчої влади, армії,

духовні лідери та бізнесмени. Рішення часто приймаються з урахуванням громадської реакції та консультацій з радниками. Парламент, якщо він є, лише затверджує прийняті рішення.

Особливістю зовнішньої політики ОАЕ є використання "м'яких" інструментів, таких як економічні і культурні методи, для досягнення своїх цілей. ОАЕ орієнтуються на мирне вирішення конфліктів, захист суверенітету, безперебійне постачання нафти та підтримку безпеки в регіоні Перської затоки та Аравійського півострова. Одним із пріоритетів зовнішньої політики ОАЕ є боротьба з тероризмом, особливо після терактів 11 вересня 2001 року.

Основною метою зовнішньої політики Об'єднаних Арабських Еміратів було уникнення наслідків регіональних криз. Наприклад, на початку 1970-х років великий повстанський рух у сусідньому Омані загрожував стабільності уряду, і цей рух підтримував Народний фронт визволення Омана та Арабської затоки, який виступав за встановлення республіканського режиму в ОАЕ. У середині 1970-х років наслідки громадянської війни в Лівані також позначилися на ситуації в Перській затоці. Далі Іранська революція 1979 року, радянська інтервенція в Афганістані та ірансько-іракська війна стали додатковими факторами, що впливали на політичну ситуацію в ОАЕ.

Попри критику зовнішньої політики США щодо палестинців, ОАЕ бачила розвиток відносин зі Сполученими Штатами як важливий інструмент для захисту від цих криз. Таким чином, до початку 1990-х років, коли ОАЕ приєдналася до коаліції з США для примусу Іраку вивести війська з Кувейту, країна вже фактично стала частиною американської стратегічної парасольки в регіоні.

Це відрізняло ОАЕ від інших країн Аравійського півострова, таких як Саудівська Аравія. Всі ці роки Саудівська Аравія розглядала себе як провідну державу регіону і ставила за мету, як зазначив один із саудівських чиновників, "відновити стабільність у бурхливому близькосхідному морі" [14].

Саудівська Аравія продовжує проводити політику «освоєння» простору Близького Сходу, витісняючи Іран, який є основним стратегічним суперником. Ця

політика відображає прагнення Саудівської Аравії домінувати в регіоні, контролюючи ключові політичні, економічні та культурні процеси. Враховуючи це, основні принципи і напрямки зовнішньої політики Саудівської Аравії, ймовірно, залишатимуться незмінними як у короткостроковій, так і в довгостроковій перспективі, адже країна вважає свою роль у Близькому Сході «осьовою» в цих сферах[6].

Зовнішня політика ОАЕ орієнтована на три основні напрямки:

Країни Перської затоки. ОАЕ надає пріоритет цьому регіону через близькість, історичні зв'язки та подібність державних і економічних систем. Важливою складовою є забезпечення безпеки, вирішення конфліктів і кризових ситуацій. Для цього в 1981 році була створена Рада співробітництва арабських країн Перської затоки (РСАДПЗ), що об'єднує шість арабських держав регіону. Мета цього об'єднання — сприяти регіональній співпраці в економічній, політичній, соціальній та військовій сферах.

Арабо-мусульманський світ. ОАЕ активно співпрацює з країнами Близького Сходу та іншими мусульманськими державами. Вона є членом таких міжнародних організацій, як Ліга арабських держав (ЛАД), Організація арабських країн-експортерів нафти (ОАПЕК), Організація Ісламської співпраці (ОІС) та інших.

Міжнародна спільнота. ОАЕ активно підтримує співпрацю з іншими країнами та міжнародними організаціями для забезпечення своєї безпеки та досягнення економічних та політичних цілей на глобальному рівні[15].

Одним із найбільш складних аспектів зовнішньої політики ОАЕ є конфлікт з Іраном, пов'язаний із окупацією трьох островів у Перській затоці: Абу-Муса, Великого Томба і Малого Томба. Ці острови, які історично належали еміратам Рас-ель-Хайма і Шарджа, були окуповані Іраном напередодні здобуття незалежності ОАЕ в 1971 році. Протягом багатьох років цей конфлікт залишався джерелом нестабільності в регіоні. ОАЕ неодноразово закликала до мирного врегулювання конфлікту через переговори або міжнародне посередництво, однак Іран відмовлявся

від таких ініціатив і не погоджувався на використання Міжнародного суду для вирішення спору.

Протягом свого існування ОАЕ постійно стикалися з різними труднощами, але здебільшого долали їх завдяки рішучості та наполегливій праці. Завдяки цьому країна змогла подолати перешкоди, пов'язані з недостатнім досвідом у державотворенні, і досягти значного розвитку. Водночас питання, пов'язані з молодістю держави та швидким темпом її розвитку, залишаються актуальними, і лише час покаже, як буде розвиватися ситуація[7].

Зовнішня політика ОАЕ орієнтована на активну участь у міжнародних справах через три основні напрями: відносини з країнами Перської затоки, арабо-мусульманським світом та міжнародною спільнотою. У відносинах з міжнародною спільнотою ОАЕ прагне бути повноправним членом таких організацій, як ООН і ОПЕК, активно сприяючи миру, прозорості та справедливості в зовнішній політиці. Країна також дотримується принципу законної самооборони, який є основою міжнародного права.

ОАЕ розвиває потужні зв'язки з різними регіонами світу. Наприклад, в Африці країна співпрацює з Алжиром, Єгиптом, Кенією та іншими, в Європі — з Німеччиною, Францією, Великою Британією та іншими. В Азії, окрім Близького Сходу, ОАЕ підтримує відносини з такими країнами, як Китай, Індія, Пакистан, а також з Туреччиною та В'єтнамом.

Попри свою відносно малу територію та коротку історію, ОАЕ активно працює на різних міжнародних фронтах і взаємодіє з різними партнерами та конкурентами через такі організації, як РСАДПЗ, Ліга арабських держав та ОІС. ОАЕ також розвиває співпрацю з США та іншими західними та східними країнами.

Торгівля ОАЕ включає імпорт машин і обладнання (близько 54% вартості імпорту), а також продовольства (6–8%). Основними експортерами в ОАЕ є Японія, США, Великобританія та Німеччина. Експорт країни майже повністю складається з нафти та нафтопродуктів, а також шкіри, фініків і металобрухту. ОАЕ активно займається реекспортом, особливо в країни Перської затоки, такі як Саудівська

Аравія, Бахрейн та Катар, і експортує легкові автомобілі, тютюнові вироби та інші товари[8].

Після терактів у США арабський регіон, зокрема країни Перської затоки, включаючи ОАЕ, став ареною війни проти міжнародного тероризму, оголошеної США. Західні держави закликали мусульманські країни до глибоких реформ у релігійних інституціях і до демократизації суспільного життя за західними стандартами. Водночас почалася кампанія, спрямована на дискредитацію тих режимів, чия внутрішня і зовнішня політика не відповідала цим вимогам.

Що стосується відносин між ОАЕ та Україною, то дипломатичні зв'язки між країнами були встановлені 15 жовтня 1992 року. Україна активно бере участь у міжнародних виставках, що проходять в ОАЕ, що допомагає продемонструвати економічний потенціал України і підтвердити її готовність до розвитку співпраці з ОАЕ та іншими країнами Перської затоки. Співробітництво між Україною та ОАЕ є плідним також на міжнародній арені, де обидві країни активно взаємодіють у рамках міжнародних організацій, підтримують одна одну на виборах до міжнародних органів та інституцій[12].

Таким чином, після загального аналізу основних аспектів зовнішньої політики Об'єднаних Арабських Еміратів, можна зробити наступні висновки:

ОАЕ з самого початку позиціонувала себе як миролюбну державу в міжнародних відносинах, однак неодноразово виникали конфлікти з Іраном через суперечливу територію.

На сьогоднішній день зовнішня політика ОАЕ орієнтована на три основні напрями: взаємини з країнами Перської затоки, арабо-мусульманським світом і загальне міжнародне співробітництво.

Після подій 11 вересня 2001 року та «арабської весни» ОАЕ стали об'єктом більшої уваги з боку західних країн, оскільки, як і інші країни Близького Сходу, вони можуть бути джерелом терористичних угруповань, що вимагає постійного діалогу в рамках міжнародних політичних та економічних організацій.

Висновки до 1 розділу

Формування Об'єднаних Арабських Еміратів і створення єдиної держави в 1971 році стали важливою віхою в історії Перської затоки. До цього часу територія, що сьогодні є ОАЕ, складалася з кількох незалежних еміратів, кожен з яких мав свою автономію та відмінні політичні структури. Проте після отримання незалежності від Великої Британії в 1971 році, емірати об'єдналися під керівництвом шейха Зайда бін Султана Аль Нахаяна, щоб створити єдину федерацію. Це об'єднання було зумовлене як необхідністю забезпечення економічної стабільності та розвитку, так і прагненням досягти політичної стабільності в регіоні. Важливу роль у цьому процесі зіграло розуміння необхідності збереження культурної та релігійної єдності, а також спільного управління природними ресурсами, зокрема нафтою, що стало основою економічного зростання країни.

Британська колоніальна спадщина відіграла значну роль у формуванні зовнішньої політики Об'єднаних Арабських Еміратів. Під владою Великої Британії емірати набули важливих міжнародних зв'язків і досвіду у веденні зовнішньої політики, що допомогло ОАЕ в перші роки її незалежності. Британія активно сприяла розвитку інфраструктури, зміцненню адміністративних структур та підтримці стабільності в регіоні. Після отримання незалежності ОАЕ успадкували певні дипломатичні та військові зв'язки з Британією, що дозволило країні ефективно інтегруватися в міжнародні організації, такі як ООН та ОПЕК. Крім того, колишній вплив Великої Британії в регіоні залишився важливим чинником у формуванні зовнішньополітичних стратегій ОАЕ, зокрема у відносинах з країнами Перської затоки та арабським світом.

РОЗДІЛ 2

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ ОАЕ

2.1. Енергетична дипломатія

За останні 60 років Об'єднані Арабські Емірати пережили значні зміни. Після виявлення нафтових родовищ країна перетворилася з бідного регіону на сучасну державу з високим рівнем життя. Зараз уряд ОАЕ активно інвестує в створення нових робочих місць і розвиток інфраструктури. ОАЕ є частиною зони вільної

торгівлі, що дозволяє іноземним інвесторам купувати нерухомість і вести бізнес з мінімальним оподаткуванням. Така політика приваблює інвесторів і сприяє економічному зростанню країни[10].

Видобуток нафти на узбережжі Абу-Дабі розпочався у 1962 році, а на материковій частині Абу-Дабі — у 1963 році. До 1995 року в ОАЕ щодня видобувалося близько 290 тисяч тонн нафти, з яких 83% припадало на Абу-Дабі, 15% — на Дубай, і лише 2% — на Шарджу. Абу-Дабі є третім за обсягом видобутку нафти регіоном на Близькому Сході, поступаючись лише Саудівській Аравії та Ірану. ОАЕ займають одне з перших місць у світі за доходами на душу населення.

Крім того, нафта видобувається в Шарджі та Рас-ель-Хаймі, але обсяги невеликі. Квоти на видобуток нафти в країні встановлюються ОПЕК, однак ОАЕ не завжди дотримуються цих обмежень. Наприклад, під час вторгнення Іраку в Кувейт у 1990 році видобуток нафти в ОАЕ значно перевищив встановлену квоту.

ОАЕ також мають значні запаси природного газу, що складають близько 5,3 мільярда кубічних метрів, що дає країні третє місце на Близькому Сході за цим показником.

До відкриття нафти основними заняттями місцевого населення були скотарство, вирощування пальм, лов риби та перлів. Дубай став важливим торговим центром, експортувавши перли, але з появою штучних перлів торговці переорієнтувалися на золоті вироби та коштовності.

Відкриття нафти в Абу-Дабі у 1958 році стало початком економічного процвітання країни. У 1975 році нафтова галузь була націоналізована, а до цього її контролювали британські компанії, оскільки ОАЕ знаходилися під британським протекторатом. Після виведення британських військ у 1971 році була утворена єдина держава — Об'єднані Арабські Емірати.

Основними економічними центрами країни залишаються Абу-Дабі, Дубай і Шарджа, тоді як інші емірати не розвиваються так швидко і мають невирішені економічні проблеми. У 1991 році на частку Абу-Дабі і Дубаю припадало 99% всього

національного виробництва, що сприяло соціальній напруженості через нерівномірний розвиток еміратів.

Доходи, отримані від Абу-Дабі та Дубаю, були спрямовані на розвиток їхньої власної транспортної та телекомунікаційної інфраструктури. Проте до 1993 року не вдалося вирішити проблему справедливого перерозподілу цих доходів серед усіх еміратів. На сьогодні ОАЕ є однією з найзаможніших країн світу, а рівень життя в країні можна порівняти з рівнем життя в країнах Великої сімки[9].

У ХХІ столітті відновлювана енергетика зазнала значного розвитку. Проте, незважаючи на ризики, пов'язані з ядерною енергетикою (як аварії на Чорнобильській та японській АЕС «Фукусіма-1»), кількість атомних електростанцій у світі зростає, а старі станції модернізуються. Наразі атомна енергетика забезпечує 11,5% світового виробництва електроенергії, і, за прогнозами Міжнародного енергетичного агентства, ця частка буде збільшуватися в майбутньому[16, с. 4].

Зростаючий інтерес до ядерної енергетики пояснюється різними факторами. Одна з головних причин – необхідність диверсифікації джерел енергії, паралельно з традиційними вуглеводнями. Серед переваг атомної енергії – мінімальний вплив на навколишнє середовище, хоча є й недоліки, зокрема високі витрати на будівництво і обслуговування ядерних реакторів, а також на захоронення відпрацьованого палива.

На початку ХХІ століття країни Ради співробітництва арабських держав Перської затоки (РСАДПЗ) почали активно вивчати можливість розвитку ядерної енергетики. У 2006 році вони прийняли рішення провести дослідження щодо доцільності запуску ядерних програм. Пізніше, у 2007 році, МАГАТЕ опублікувало висновок, що використання атомної енергії для виробництва електрики та опріснення води є одним з найекономічніших варіантів для регіону.

Завдяки цьому, країни РСАДПЗ підписали угоду з МАГАТЕ про технічне співробітництво, що включало проекти з розвитку національних програм і безпеки, а також створення науково-дослідного потенціалу. ОАЕ стала однією з країн, що активно розвиває мирну атомну енергетику. Програму реалізують на новій атомній

електростанції Барака, де будуються чотири енергоблоки, що мають значно вплинути на енергетичний баланс країни в майбутньому.

У 2008 році уряд ОАЕ представив детальну програму під назвою «Політика ОАЕ щодо оцінки і потенціалу розвитку мирної ядерної енергетики». В документі окреслено енергетичні потреби країни на багато років вперед і зазначено, що найбільш ефективним способом забезпечити сталий економічний розвиток і національну безпеку є будівництво та експлуатація атомних електростанцій. У програмі уряд визначив шість основних принципів для розвитку мирної ядерної енергетики. Серед них – гарантування прозорості, дотримання найвищих стандартів безпеки та нерозповсюдження ядерної зброї, співпраця з МАГАТЕ та іншими міжнародними організаціями, а також партнерство з урядами та компаніями, що мають досвід у цій сфері [84, с. 1].

Шляхом прийняття та/або здійснення такої політики уряд ОАЕ прагне показати приклад, використовуючи який інші країни зможуть досліджувати і в подальшому сприяти розвитку мирного використання ядерної енергії з повною підтримкою і довірою з боку міжнародного співтовариства [84, с. 1].

Самі ОАЕ будуть розглядати партнерські відносини з компаніями, що мають історію прозорих операцій і репутацію за видатні досягнення в області безпеки, а також чиї національні уряди є учасниками Договору про нерозповсюдження ядерної зброї та реалізували угоди про гарантії відповідно до вимог Договору [84, с. 2].

У вересні 2009 р. в ОАЕ був виданий Федеральний закон Ноб щодо мирного використання ядерної енергії. Цей закон спрямований на забезпечення ефективності політики Об'єднаних Арабських Еміратів в царині ядерної безпеки і нерозповсюдження ядерних технологій згідно з прийнятими на себе зобов'язаннями. Також закон спрямований на створення інтегрованої системи організації та підтримки безпеки ядерної енергетики [17].

Новий федеральний закон ОАЕ передбачає створення Федерального управління з ядерного регулювання (FANR), яке є незалежним державним органом, відповідальним за регулювання, ліцензування, будівництво та експлуатацію атомних

станцій, а також за забезпечення їх безпеки. FANR також контролює використання радіоактивних матеріалів у медицині, наукових дослідженнях та інших сферах. Основною метою органу є забезпечення довгострокової безпеки і стабільності у використанні ядерної енергії в ОАЕ. FANR активно співпрацює з МАГАТЕ та іншими державними органами з ядерного регулювання для впровадження найкращих міжнародних стандартів. Крім того, FANR зобов'язується виконувати всі міжнародні угоди, підписані ОАЕ у цій сфері[45, 4].

Новий закон в ОАЕ забороняє розвиток технологій збагачення урану і встановлює відповідальність за спроби використовувати ядерні технології та матеріали не за призначенням. Агентство FANR отримало право суворо карати тих, хто порушує атомне законодавство. Цей закон має важливе міжнародне значення, оскільки ОАЕ стали одними з перших, хто добровільно зобов'язався не займатися збагаченням урану чи переробкою відпрацьованого ядерного палива на своїй території[81].

У 2009 році ОАЕ підписали низку міжнародних угод, зокрема додатковий протокол МАГАТЕ, щоб зміцнити ядерну безпеку. Того ж року була створена Корпорація ядерної енергетики ОАЕ (ENEC), що стала ключовою в процесі розвитку атомної енергетики країни. Вона має на меті забезпечити ОАЕ безпечною, чистою та надійною ядерною енергетикою, співпрацювати з міжнародними та місцевими компаніями, а також розвивати необхідний кадровий потенціал у цій галузі. ENEC також відповідає за будівництво та експлуатацію атомних станцій в країні та координує роботу з іншими органами для розвитку інфраструктури ядерної енергетики[42].

Генеральний директор ENEC Мохамед Аль Хаммаді в інтерв'ю авторитетному У 2007 році ОАЕ провели дослідження зростаючого попиту на електроенергію та можливих варіантів її виробництва, яке показало, що поточні поставки не зможуть задовольнити майбутній попит, що зростатиме на 9% щороку до 2020 року. На основі цього було прийнято рішення про розвиток мирної ядерної енергетики як безпечного, чистого та комерційно життєздатного джерела енергії з мінімальними

викидами вуглецю. ОАЕ також планували диверсифікувати свій енергетичний портфель, включивши до нього відновлювані джерела та ядерну енергію, щоб забезпечити понад 30% виробництва електроенергії до 2020 року.

Для підтримки цієї програми у 2010 році була створена Міжнародна консультативна рада (МКР), до складу якої входять провідні міжнародні експерти з ядерної енергетики. Рада надає консультації уряду ОАЕ щодо реалізації програми та оцінює її виконання, публікуючи звіти кожні шість місяців, що допомагає забезпечити прозорість і відповідність міжнародним стандартам. Цей підхід дозволяє зацікавленим сторонам спостерігати за процесом впровадження програми і гарантує її відповідність найвищим стандартам безпеки та нерозповсюдження ядерних технологій[62].

Створення Міжнародної консультативної ради та органу FANR підтверджує політику ОАЕ щодо прозорості в розвитку ядерної енергетики. Одним із основних проектів цієї програми є атомна електростанція Барака (Barakah Nuclear Power Plant), що будується з 2012 року на відстані 50 км від міста Аль-Рувайс, в 240 км на захід від Абу-Дабі. Дозвіл на її будівництво був виданий FANR корпорацією ENEC після ретельного вивчення ліцензії. Цей процес тривав 18 місяців і включав роботу 60 експертів FANR та три міжнародні консультативні групи, які співпрацювали з МАГАТЕ[81].

Після ретельного річного процесу відбору генеральним підрядником для будівництва реакторів на АЕС Барака був обраний корейський консорціум Korea Electric Power Corporation (KEPCO), який уклав контракт на суму 20 млрд доларів. Успішний вибір цього консорціуму також отримав значну підтримку від уряду Південної Кореї[80,с.5].

Представники консорціуму KEPCO зазначили, що їхній вибір як підрядника для будівництва АЕС Барака був зумовлений перевагами в порівнянні з іншими учасниками тендеру, зокрема з Франції, США та Японії. Основними причинами стали менша вартість проекту та коротші терміни будівництва запланованих об'єктів[81].

АЕС Барака, перша атомна електростанція в Об'єднаних Арабських Еміратах, є унікальним проектом, що враховує сучасні реалії, зокрема захист від падіння літака і вплив місцевих умов, таких як піщані бурі та підвищена температура води в Перській затоці. Будівництво АЕС передбачає встановлення реакторів нового покоління APR-1400, які мають більш ефективні характеристики, такі як знижені витрати, довший термін служби (60 років) та менший негативний вплив на довкілля. Перша АЕС в ОАЕ складається з чотирьох реакторів, будівництво яких розпочалося в 2012 році і має завершитись до 2020 року.

Вибір для цього проекту корейського консорціуму KEPSCO обумовлений його здатністю запропонувати меншу вартість і коротші терміни будівництва. Реактори цієї станції відповідають найсуворішим стандартам безпеки, і до проекту залучено більше 18 тисяч осіб. Також для забезпечення безпеки проводяться тренінги, в яких брали участь понад 250 тисяч осіб. У 2012 році ОАЕ підписали угоду з Австралією про постачання уранового палива, оскільки Австралія володіє найбільшими запасами уранової руди в світі[1].

ОАЕ уклали угоди з низкою країн, включаючи США, Великою Британією, Францією, Канадою, Південною Кореєю, Японією та Росією, щоб співпрацювати в розвитку мирної ядерної енергетики. Ці угоди передбачають постачання ядерних матеріалів і технологій для забезпечення роботи атомної енергетики в країні, а також підтримку у сфері ядерних досліджень та безпеки[33, с. 16, 18].

Угода з США, підписана в 2009 році (U.S.–UAE 123 Agreement for Peaceful Civilian Nuclear Energy Cooperation), встановлює умови, за якими ОАЕ відмовляються від права на виробництво ядерного палива (збагачення та переробки) для мирних цілей, натомість обираючи закупівлю палива у надійних міжнародних постачальників. Це перший подібний договір між США та країною Близького Сходу. Президент Барак Обама оцінив угоду високо, а держсекретар Кондоліза Райс назвала її "потужним і своєчасним прикладом для всього світу та регіону". Підписання угоди було також охарактеризовано як «золотий стандарт» для майбутніх угод у Близькому

Сході, що підкреслює важливість цього кроку в рамках глобальної ядерної безпеки[83, с. 18-19].

Згідно з угодою, ОАЕ та США погодилися співпрацювати в кількох важливих сферах, зокрема в ядерній безпеці, нерозповсюдженні ядерних технологій, експортному контролі та захисті національних кордонів. В рамках угоди також передбачено забезпечення надійного постачання ядерного палива для майбутніх цивільних реакторів, розвиток необхідної інфраструктури та сприяння використанню ядерної енергії в різних секторах, таких як промисловість, сільське господарство та медицина. Одночасно планується контроль за радіоактивними відходами та відпрацьованим ядерним паливом. Угода також передбачає обмін науково-технічною інформацією, навчання персоналу, організацію семінарів і надання технічної допомоги, а також передачу матеріалів та обладнання[83, с. 6-7].

ОАЕ продемонстрували відкритість та мирний характер своєї ядерної програми, яку експерти охарактеризували як «золотий стандарт». Вони не тільки відмовилися від права збагачувати уран на своїй території, але й забезпечили доступ до своїх атомних об'єктів для інспекцій МАГАТЕ. У свою чергу, МАГАТЕ похвалило підхід ОАЕ до розвитку атомної енергетики, назвавши його «зразковим»[21].

ОАЕ демонструють гарний приклад організації підготовки кадрів для ядерної галузі. Зокрема, країна залучає іноземних спеціалістів, пропонуючи їм високу заробітну плату. Крім того, для розвитку внутрішніх кадрів держава відправляє талановитих студентів на навчання або стажування за кордон. Наприклад, влітку 2010 року 48 студентів з ОАЕ пройшли стажування на ядерних об'єктах за підтримки КЕРСО[80, с. 6].

ОАЕ активно працюють над підготовкою власних кадрів для ядерної галузі, зокрема відкриттям в 2011 році Інституту інфраструктури ядерної енергетики Затоки (GNEP). Це дозволяє країні готувати молодих професіоналів на місці. Після завершення будівництва АЕС Барака в 2020 році, близько 60% з 2500 працівників станції будуть громадянами ОАЕ. Країна також активно працює над створенням

необхідної законодавчої бази, відповідних органів влади та освітніх центрів для розвитку атомної енергетики.

ОАЕ прийняли рішення відмовитися від власного збагачення урану і переробки відпрацьованого палива, плануючи передати ці функції спеціалізованим компаніям. Важливим елементом успіху є міжнародне співробітництво, яке країна активно розвиває в рамках своїх атомних програм. ОАЕ не обмежуються лише ядерною енергетикою, а також активно розвивають відновлювальні джерела енергії. Наприклад, у 2013 році була відкрито одну з найбільших у світі сонячних електростанцій Shams 1 з потужністю 100 МВт. Крім того, в Абу-Дабі розташована штаб-квартира Міжнародної агенції з відновлюваної енергетики (IRENA), що також свідчить про стратегічний підхід ОАЕ до розвитку альтернативних джерел енергії[4].

За прогнозами експертів, до 2020 року альтернативні джерела енергії зможуть забезпечити лише 6-7% від загальної потреби в електроенергії країни [84, с. 3].

Отже, можна зробити висновок, що керівництво ОАЕ чітко усвідомлює енергетичні потреби країни та твердо дотримується міжнародних стандартів і механізмів ядерного нерозповсюдження, прийнятих світовою спільнотою.

2.2. Відносини з країнами Перської затоки та арабським світом

Об'єднані Арабські Емірати (ОАЕ) були засновані у 1971 році і складаються з семи автономних еміратів, що розташовані на південно-західному узбережжі Перської затоки. Вони є яскравим прикладом успішного державного об'єднання серед арабських країн, здатних подолати внутрішні виклики та зовнішні загрози регіону. ОАЕ утворилися в період великих змін у регіоні Перської затоки та Близького Сходу, коли багато країн переживали період невизначеності і трансформацій. Сусідній Оман зазнавав повстання в регіоні Дофару, Іран під керівництвом Шаха був впливовою державою, Ємен переживав громадянську війну, а Саудівська Аравія відновлювалася після політичних змін. Всі країни регіону стикалися з проблемами економічних та соціальних змін, які були наслідком невдалої колоніальної експансії Великої Британії [71, с. 78].

Після здобуття повної незалежності наприкінці 1971 року основним напрямом зовнішньої політики ОАЕ стали питання безпеки. На початку 1970-х років було невідомо, чи зможе ОАЕ стати життєздатною державою, оскільки Саудівська Аравія відмовилася визнати нову федерацію через невирішений прикордонний конфлікт з Абу-Дабі за Оазис Аль-Бураймі. Іран і Оман також заперечували територіальні претензії ОАЕ. Крім того, відкриття великих нафтових родовищ у 1960-х роках спонукало Ірак і інші держави ставити під сумнів легітимність правлячої родини ОАЕ. Оскільки ОАЕ була відносно невеликою державою, її лідери зрозуміли, що безпека країни, як від внутрішніх, так і зовнішніх загроз, залежить від умілого управління дипломатичними відносинами з потужними сусідами, такими як Іран, Ірак і Саудівська Аравія[6].

У 1980-і роки основними політичними суперниками серед держав Перської затоки були Іран з одного боку, та Ірак, Саудівська Аравія і Кувейт з іншого. Проте в регіоні були й інші важливі гравці, які також впливали на політичну ситуацію, зокрема Оман та Об'єднані Арабські Емірати, які мали свої територіальні суперечки з Іраном, а також політичні протиріччя з Саудівською Аравією і Кувейтом.

Загалом, зовнішньополітичні орієнтації країн Перської затоки можна умовно поділити на прозахідні та антизахідні, хоча в кожній державі був свій рівень схильності до співпраці з позарегіональними силами. Ці орієнтації часто відображали соціальні і політичні прагнення місцевих еліт.

Специфіка зовнішньої політики в арабських країнах, зокрема в ОАЕ, полягає в тому, що головним формувальником зовнішньополітичного курсу є лідер країни. Це може бути монарх чи президент, який отримує консультації від близького кола радників, включаючи чиновників, військових, племінних лідерів, духовних авторитетів, бізнесменів та інтелектуалів. Після обговорення приймається остаточне рішення, а парламент, якщо він є, лише затверджує його. Важливо також, що зовнішньополітичні рішення враховують громадську думку та "червону риску" – межу, яку не можна переступити, наприклад, у відносинах з Ізраїлем.

ОАЕ стали прикладом країни, яка успішно використовує м'які інструменти зовнішньої політики — економічні, культурні та інші — для досягнення своїх цілей. Вони не нав'язують іншим країнам свої політичні погляди, а навпаки, підтримують принцип позаблоковості та стриманості у своїй зовнішній політиці. ОАЕ зосереджують увагу на мирних засобах вирішення конфліктів, захисті суверенітету, безперервному постачанні нафти і забезпеченні безпеки в Перській затоці та на Аравійському півострові. Однією з ключових тем у зовнішній політиці ОАЕ стала боротьба з тероризмом, особливо після терактів 11 вересня 2001 року.

Основною метою зовнішньої політики ОАЕ було зменшення негативних наслідків регіональних криз. Наприклад, у перші роки незалежності країни ОАЕ мали справу з повстанським рухом в Омані, який загрожував стабільності регіону. У середині 1970-х років конфлікти, такі як громадянська війна в Лівані, Іранська революція 1979 року, радянська інтервенція в Афганістані та Ірансько-Іракська війна, значно вплинули на ситуацію в ОАЕ.

ОАЕ, незважаючи на критику США щодо їх політики щодо палестинців, розвивали відносини з Америкою як спосіб захисту від регіональних криз. Так, до 1990-1991 років, коли ОАЕ приєдналася до США у військових діях проти Іраку, країна вже стала фактичним членом стратегічної "парасольки" США в регіоні.

Це контрастує з політикою Саудівської Аравії, яка вважає себе провідною силою на Аравійському півострові і активно працює над відновленням стабільності в регіоні, зокрема через свій активний зовнішньополітичний курс [14].

Політика Саудівської Аравії спрямована на «освоєння» простору Близького Сходу, де вона намагається витіснити Іран — свого основного стратегічного суперника. Це включає в себе прагнення домінувати в регіоні, як політично, так і економічно. Саудівська Аравія бачить свою «осьову роль» у політиці, економіці та культурі Близького Сходу як ключовий елемент своєї зовнішньої стратегії. Враховуючи це, основні напрямки саудівської зовнішньої політики, ймовірно, залишатимуться незмінними як у короткостроковій, так і в довгостроковій перспективі[6].

Зовнішня політика ОАЕ базується на трьох основних напрямках: співпраця з країнами Перської затоки, арабо-мусульманським світом і міжнародною спільнотою. Країни Перської затоки займають пріоритетне місце через географічне сусідство, історичні зв'язки та схожість економічних і політичних систем. ОАЕ активно підтримує єдність цих країн у вирішенні питань безпеки та конфліктів, що проявляється в створенні у 1981 році Ради співробітництва арабських країн Перської затоки (РСАДПЗ). Її членами є шість країн регіону, і її метою є сприяння співпраці в різних сферах: економічній, соціальній, політичній та військовій[8].

Вектор арабо-мусульманської зовнішньої політики ОАЕ можна поділити на два основні аспекти: стосунки з арабськими країнами Близького Сходу та з іншими мусульманськими країнами. ОАЕ є членом кількох важливих міжнародних організацій, зокрема Ліги арабських держав, Організації арабських країн-експортерів нафти (ОАПЕК) та Організації ісламського співробітництва (ОІС).

Однак одним з найбільш складних моментів у зовнішньополітичних відносинах з арабо-мусульманським світом став конфлікт з Іраном щодо трьох островів в Перській затоці: Абу-Муса, Великий Томб та Малий Томб. Ці острови були окуповані Іраном у 1971 році, що стало причиною постійної нестабільності в регіоні. ОАЕ постійно закликали до мирного вирішення конфлікту через переговори або міжнародне посередництво, однак Іран відмовлявся від будь-яких спроб мирного врегулювання.

Протягом своєї історії ОАЕ успішно долала різноманітні проблеми, зокрема відсутність досвіду в державотворенні. Незважаючи на труднощі, країна продовжує свій розвиток, подолавши значні перешкоди та досягнувши високих результатів на міжнародній арені[119].

Площа Об'єднаних Арабських Еміратів становить 71,024 км², що менше за загальну площу таких українських областей, як Київська, Чернігівська та Житомирська, яка разом становить 89,828 км². Водночас ця площа значно менша за території сусідніх країн, таких як Саудівська Аравія (2,2 млн км²), Іран (1,6 млн км²) та Оман (309,98 тис. км²)[85].

ОАЕ є маленькою країною з точки зору географії, оточеною більшими сусідами, такими як Саудівська Аравія та Іран. Це створювало певні виклики для країни, зокрема територіальні спори, як-от окупація Іраном еміратських островів. Однак керівництво ОАЕ змогло подолати ці проблеми, сприяючи вирішенню конфліктів мирним шляхом і підтримуючи добросусідські відносини. Наприклад, шейх Заїд пішов на поступки Саудівській Аравії в питанні затоки Аль-Удейд і Оману в питанні оази Аль-Буреймі, а також обрав мирний підхід у стосунках з Іраном, уникаючи ескалації конфлікту.

Іран, проте, не реагує на зусилля ОАЕ вирішити спірні питання з островами через міжнародне посередництво або звернення до Міжнародного суду, що ускладнює розв'язання цієї проблеми. ОАЕ також безрезультатно намагаються відновити переговори з Саудівською Аравією щодо сухопутного коридору в Катар, який, за їхніми оцінками, був переданий Саудівській Аравії всупереч досягнутим домовленостям. Хоча двосторонні відносини з КСА формально є дружніми, ОАЕ все ж вважає цю країну потенційною загрозою для своєї територіальної цілісності, особливо у контексті сухопутного коридору і історичних експансіоністських амбіцій.

ОАЕ, як невелика країна з маленьким населенням (10 млн осіб на кінець 2021 року, з яких лише 1 млн — громадяни еміратці), прагне зберігати баланс у своїй зовнішній політиці, що є важливим принципом її стратегії [86].

ОАЕ є одними з провідних країн світу за запасами енергоресурсів, займаючи місце серед десяти лідерів за обсягами нафти (97,8 млрд барелів) та природного газу (6,09 трлн кубічних метрів)[118].

ОАЕ стикаються з серйозними загрозами національній безпеці через перманентну військову напругу в регіоні Перської затоки, де основним фактором є Іран. Географічно країна не має достатньої стратегічної глибини для ефективної оборони, особливо в умовах маневреної або глибинної оборони. Через оточення значно більшими країнами, ОАЕ не може самостійно забезпечити свою безпеку, що змушує її шукати збалансовані рішення та розвивати діалог з іншими державами, щоб знизити конфліктний потенціал в регіоні.

Ключовим елементом регіональної стабільності є Рада співробітництва арабських держав Перської затоки (РСАДЗ), яку заснував шейх Заїд. Він вірив, що єдність країн Затоки стане основою для зміцнення арабського світу. Під час підписання статуту РСАДЗ у 1981 році в Абу-Дабі, перший президент ОАЕ покладав великі сподівання на здатність цієї організації забезпечити захист своїх членів і перешкоджати зовнішньому втручанню [56].

Як показала практика, спільні сили «Щит півострова», створені у 1984 році, не змогли захистити Кувейт під час його окупації Іраком у 1990 році. Однак ці сили стали ефективними у стабілізації ситуації в Бахреїні в 2011 році, коли допомогли підтримати правлячу родину. Успіх у Бахреїні зміцнив впевненість арабських монархій у своїх силах і здатності самостійно забезпечувати безпеку.

Країни РСАДЗ, зокрема Саудівська Аравія, ОАЕ і Катар, стали лідерами у відповіді арабського світу на виклики, які виникли після «Арабської весни». Це сприяло переміщенню центру сили до регіону Перської затоки. Після початку подій «Арабської весни» ОАЕ зосередили свої дипломатичні зусилля не лише на захисті національних інтересів, а й на забезпеченні лідерства РСАДЗ у арабському світі. Важливо, що самі арабські країни почали відчувати себе лідерами.

За словами відомого еміратського політолога А. Абдулли, РСАДЗ значно зміцнила свої позиції в результаті «Арабської весни», ставши сильнішою та підтвердивши свій вплив в регіоні та в арабському світі загалом[18].

Через 11 років А. Абдулла зазначив, що арабські монархії продемонстрували кращі результати порівняно з арабськими республіками. Вони змогли забезпечити стабільність, процвітання та гідне і безпечне життя для своїх народів. Натомість арабські республіки, які пережили важкі часи, не змогли забезпечити навіть мінімальний рівень безпеки і добробуту для своїх громадян[19].

Одночасно з розвитком двосторонніх відносин, в межах РСАДЗ проводяться заходи для інтеграції країн-членів організації. Одним з важливих досягнень стало запровадження спільного ринку, який почав діяти з 1 січня 2008 року[48].

Однак найбільш амбітні та символічні проекти, як-от створення політичного союзу чи єдиної валюти "халіджи", наразі заблоковані, що вказує на суттєві протиріччя між державами. Це також відображає їхню нездатність погоджувати стратегічні питання, пов'язані з обмеженням суверенітету, а також боротьбу за лідерство і конкуренцію. Блокада Катару, яка тривала з 5 червня 2017 року до 5 січня 2021 року, підтвердила розкол серед арабських монархій щодо питань безпеки та зовнішньої політики. Крім того, вихід ОАЕ з процесу створення "халіджи", через жорстку вимогу щодо розміщення Центробанку РСАДЗ в Еміратах, а не в Саудівській Аравії, чітко показав економічну конкуренцію між ОАЕ і КСА[103].

У цьому контексті варто звернути увагу на реалізацію еміратської ядерної програми, зокрема запуск атомної електростанції в Бараці, замість спільної аравійської ядерної програми, про яку оголосили в 2006 році. Конкуренція між ОАЕ та Саудівською Аравією на нафтовому ринку, ринках логістики та послуг іноді досягає такого рівня, що експерти попереджають про можливі загрози для майбутнього РСАДЗ і вплив цієї боротьби на ситуацію в усьому Близькому Сході[92].

Відомий дослідник країн Затоки Крістіан Ульріхсен вказує на кілька причин, які ускладнюють інтеграцію в рамках РСАДЗ. Однією з основних є дисбаланс сил між Саудівською Аравією та іншими членами організації, оскільки КСА значно більша і потужніша за своїх сусідів. Він також зазначає, що Кувейт, Катар, Оман та Абу-Дабі у різний час стикалися з експансіоністськими амбіціями Саудівської Аравії. Крім того, процес прийняття рішень в арабських монархіях часто залежить від конкретних лідерів, що ускладнює створення стабільних інституційних структур у рамках РСАДЗ[74].

Особисті конфлікти в арабських монархіях мають значний вплив на ефективність роботи РСАДЗ. Еміратська зовнішня політика охоплює також відносини з Іраном, зокрема питання окупації трьох островів — Великий і Малий Томб, а також Абу-Муса. ОАЕ регулярно виражають стурбованість з приводу цих територіальних суперечок, а також щодо ядерної програми Ірану та його

регіональної політики. Незважаючи на те, що Іран для Еміратів є головною регіональною загрозою, ОАЕ намагаються зберігати з ним торговельно-економічні зв'язки та контакти, наскільки це можливо[126].

Постійна зовнішня загроза з боку Ірану змушує керівництво ОАЕ адаптувати свою зовнішню політику щодо Ірану в залежності від змінюваних обставин, зокрема від політики США в регіоні Затоки. З 2019 року Емірати активно розвивають діалог з Тегераном, сподіваючись на зниження напруги в регіоні та запобігання ескалації з боку Ірану. За цей час було проведено низку телефонних розмов між міністрами закордонних справ і візит радника президента ОАЕ, Тахнуна бін Заїда Аль Нагаяна, до Ірану. Подібні кроки до нормалізації відносин з Іраном спостерігаються і серед інших країн РСАДЗ. Аравійські монархії наразі підтримують консенсус щодо необхідності нормалізації відносин з Іраном. ОАЕ вважають, що загроза з боку Ірану не зникне, а, навпаки, зросте через його розвиток ракетних і балістичних технологій, а також ядерної програми, тому прагнуть підтримувати з ним зв'язки. Іран, у свою чергу, вважає тісну співпрацю ОАЕ з США основною загрозою для своєї безпеки[50].

ОАЕ, реалізуючи свою стратегію, прийняли рішення зменшити рівень співпраці з США, щоб сприяти нормалізації відносин з Іраном та знизити конфліктний потенціал у регіоні Затоки. 31 травня 2023 року Міністерство закордонних справ ОАЕ оприлюднило заяву, в якій повідомило, що країна вийшла зі складу очолюваних США Об'єднаних морських сил після постійної оцінки ефективності безпекового співробітництва з усіма партнерами[106].

Такий крок демонструє, що відносини між ОАЕ та США продовжують погіршуватися, створюючи передумови для розвитку діалогу не лише з Іраном, а й для поглиблення співпраці з Китаєм і Росією. Таким чином, Затока та арабський світ залишаються ключовими напрямками зовнішньої політики ОАЕ. Емірати вдало скористалися політичним вакуумом на Близькому Сході, ставши одними з головних регіональних лідерів. Після початку «Арабської весни» ОАЕ активно використовували свій військовий потенціал і фінансові ресурси для проведення

активної дипломатії та розширення свого впливу. Головною метою було запобігти приходу до влади в арабських країнах представників політичного ісламу (зокрема «Братів-мусульман») і протидіяти експансії Ірану та Туреччини. ОАЕ позиціонували себе як лідера «сил поміркованості та розвитку», що борються з «силами екстремізму та хаосу». Зовнішня політика Еміратів намагається виконувати роль «рятівника» арабського світу від зовнішнього втручання та дестабілізації, яку приносить політичний іслам. Створення безпечного і контрольованого середовища арабського світу є важливою частиною забезпечення стратегічної глибини безпеки для ОАЕ.

2.3. Партнерство з глобальними гравцями: США, ЄС, Китай

США залишаються важливим стратегічним партнером ОАЕ, особливо в питаннях безпеки та військово-технічного співробітництва. Однак відносини між двома країнами стали більш напруженими, зокрема через відмову ОАЕ підтримати позицію США щодо російської агресії в Україні та невизначеність щодо американських зобов'язань щодо безпеки в Затоці. У той же час, дослідниця Ібтісам Аль-Кетбі вважає, що найбільш ймовірним сценарієм для розвитку відносин є розширення та поглиблення стратегічних рамок партнерства. Вона зазначає, що обидві країни повинні працювати над новими стратегічними угодами, враховуючи зміни в регіональному та міжнародному середовищі.

ОАЕ прагнуть використати підвищену увагу США до регіону Затоки у зв'язку з російською агресією, щоб отримати оновлені гарантії безпеки та нові можливості для військово-технічного співробітництва. Для США важливо підтримувати тісні відносини з ОАЕ, оскільки Емірати є ключовим союзником в регіоні. Військово-повітряна база Аль-Зафра, з якої американські літаки виконували багато операцій під час кампанії проти ІД, підкреслює важливість співпраці між країнами. Колишній командувач Центрального командування ЗС США генерал Джеймс Меттіс назвав ОАЕ «Маленькою Спартою», що підтверджує стратегічну значущість Еміратів.

Проте, в контексті змін у глобальній політиці, еміратський політолог Абдульхалек Абдулла вказує на те, що арабські монархії 21-го століття мають інші інтереси, ніж під час холодної війни. Він зазначає, що США повинні бути готові до того, що країни РСАДЗ мають свої геополітичні пріоритети, які включають поглиблення відносин з іншими глобальними центрами сили.

А. Абдулла вказує на те, що країни РСАДЗ, зокрема ОАЕ, мають інтереси, які можуть суперечити старим союзам, зокрема з США, і орієнтуються на нові стратегічні партнерства, зокрема з Китаєм, Індією та Росією. ОАЕ активно підтримують посилення ролі Китаю в регіоні Затоки, що відповідає їхній стратегії диверсифікації зовнішніх відносин. Успіх Китаю в посередництві між Саудівською Аравією та Іраном став важливим етапом у стабілізації регіону і ознакою посилення геополітичного впливу КНР у Затоці. ОАЕ вважають, що роль Китаю зростатиме, особливо якщо США знизять свою активність у регіоні.

Мухаммад бін Хувейдін, видатний еміратський науковець, зазначає, що економіка залишатиметься головним чинником у відносинах Китаю з країнами Затоки на наступні 20 років. Пекін не прагне геополітичного домінування в регіоні і не бачить загрози з боку Китаю для арабських монархій до 2049 року. Однак, якщо США залишать Затоку і Китай залишатиметься залежним від енергоносіїв, ймовірно, він зможе розгорнути військову присутність у регіоні, хоча на даний момент це не є пріоритетом для КНР.

ОАЕ також активно підтримують КНР як можливого гаранта безпеки в регіоні і партнера для вирішення конфліктів з Іраном. Однак Китай, ймовірно, продовжить балансувати між Іраном і арабськими країнами, намагаючись зберегти свої стратегічні відносини з обома сторонами.

На третьому етапі зовнішньої політики ОАЕ спостерігається спроба перегляду стратегічних відносин з США, зокрема в сфері безпеки. Одночасно відбувається активізація співпраці з іншими ключовими партнерами, зокрема Китаєм і Росією. Проблеми з США почалися після подій «арабської весни» в Бахреїні, де правлячій родині Аль-Халіфа загрожувала серйозна небезпека через опозиційні рухи. Однак

Вашингтон виступав проти застосування сили для вирішення конфлікту і підтримував вимоги опозиції щодо демократичних реформ. Успішна стабілізація ситуації в Бахрейнні за допомогою силових методів була сприйнята ОАЕ не лише як перемога над Іраном і «арабською весною», але й як успіх проти позиції США [18].

Китай приваблює ОАЕ своїм фокусом на економічному розвитку без надмірної політизації цих процесів, що відповідає стратегії Еміратів. ОАЕ прагнуть використовувати економічний підхід Китаю для реалізації власних зовнішньополітичних цілей, зокрема у контексті російської агресії проти України. В умовах однополярного світу, очолюваного США, країни РСАДЗ активно інвестували у глобалізацію, формуючи свої економічні та дипломатичні стратегії на основі відкритих торгових і фінансових зв'язків, потоків людей та обміну даними. Однак нині глобалізація стикається з загрозами, оскільки російська агресія та відповідь США повертають світ до біполярності, що ставить під сумнів ефективність інвестицій в глобальну економіку [108].

ОАЕ інвестували значні кошти в розвиток транспорту та логістики, щоб отримати статус "країни зв'язку" (nexus state), що надає державі стратегічну важливість і вплив на міжнародній арені. Цей статус стає ще важливішим, оскільки традиційна стратегічна роль Еміратів для США, яка базувалася на нафтяних запасах, нині ставить під питання свою актуальність. У зв'язку з загрозою біполярності, функціонування «країни зв'язку» стає менш ефективним, оскільки для неї важливий вільний рух в умовах багатополярного світу. Конкуренція між ОАЕ та Саудівською Аравією за транспортні та логістичні послуги є важливою частиною взаємин з Китаєм, особливо в контексті ініціативи «Пояс і шлях». На сьогодні ОАЕ є головним партнером Китаю, і багато китайських компаній використовують еміратські території, зокрема вільну економічну зону Джебель Алі в Дубаї, для виходу на ринок Саудівської Аравії[68].

ОАЕ стали основним шляхом для Китаю на Близький Схід та в Африку, забезпечуючи понад 70% експорту китайських товарів до країн Затоки, Африки та Західної Азії через свою територію[43].

Згідно з даними Міністерства економіки ОАЕ, товарообіг між країнами стрімко зростав. У 2010 році він становив 14,2 млрд доларів США, а до 2022 року зріс до 77,3 млрд доларів США. Це результат цілеспрямованої політики, адже після подій «арабської весни» ОАЕ активно розвивали відносини з КНР. У 2012 році країни оголосили про стратегічне партнерство, яке в 2018 році набуло статусу всеохоплюючого стратегічного партнерства[69].

Станом на 2022 рік китайська мова викладалася в 158 школах ОАЕ, де навчалася близько 54 тисяч учнів, і кількість таких шкіл планується збільшити до 200. Це досить високий показник для такої невеликої країни, як ОАЕ. Емірати позитивно оцінили відновлення дипломатичних відносин між Саудівською Аравією та Іраном за посередництва Китаю. Міністр закордонних справ ОАЕ, А.З. Аль Нагаян, зазначив, що це важливий крок для стабільності регіону. Відновлення відносин між Саудівською Аравією та Іраном відповідає зовнішній політиці ОАЕ, спрямованій на зниження напруженості з Іраном та відновлення торгово-економічних відносин на фоні зменшення довіри до США як гаранта безпеки, а також побоювань щодо розвитку ядерної програми Ірану.

ОАЕ також позитивно оцінюють посилення регіональної ролі Китаю, що відповідає стратегії Еміратів щодо диверсифікації відносин з іншими стратегічними партнерами. Успіх китайського посередництва у стабілізації регіону вважається важливим кроком для Китаю, який поступово збільшує свою геополітичну присутність у Затоці, заміщаючи зменшувальну роль США. ОАЕ не очікують швидкої нормалізації відносин з Іраном, хоча вважають успіх посередництва КНР важливим для стримування Ірану.

Опитування, проведене Вашингтонським інститутом близькосхідної політики влітку 2022 року, показало, що громадяни ОАЕ та інших країн регіону вважають розвиток двосторонніх відносин з РФ та КНР більш пріоритетним, ніж з США. У рейтингу пріоритетів РФ посідає перше місце, Китай — друге, ЄС — третє, а США — четверте. Одним з факторів такого ставлення є «брак довіри» до США, що змушує ОАЕ більше орієнтуватися на Росію та Китай[70].

Непорозуміння між ОАЕ та США виникли після підтримки Вашингтоном приходу до влади в Єгипті «Братів-мусульман» і фактичного сприяння політиці демократизації Близького Сходу. ОАЕ сприйняли таку позицію як зраду, що призвело до перегляду відносин із США. В результаті, Емірати почали активно розвивати тісніші зв'язки з іншими стратегічними партнерами, зокрема з Китаєм та Росією. З часом, орієнтація на США та Захід стала вважатися загрозою національній безпеці ОАЕ. Зменшення військової присутності США на Близькому Сході і недостатня реакція на дії Ірану змусили ОАЕ активніше налагоджувати діалог із регіональними суперниками, такими як Іран і Туреччина, а також з Росією та Китаєм.

Цей процес прискорився після початку російської агресії проти України, адже ОАЕ прагнуть трансформації світового порядку і розвитку багатопольярного світу, в якому вони сподіваються отримати більшу зовнішньополітичну свободу і можливість балансувати між ключовими партнерами. Тому Емірати відкрито підтримують відносини з Росією, сприймаючи її як один із полюсів майбутнього багатопольярного світу.

Водночас, дипломатичний радник президента ОАЕ, А. Гаргаш, підкреслює, що США залишаються основним стратегічним партнером ОАЕ, але Емірати прагнуть до нового формату відносин, який забезпечить надійність партнерства на багато років вперед через «чіткі, упорядковані і недвозначні зобов'язання»[104].

Непорозуміння між ОАЕ та США виникли після підтримки Вашингтоном приходу до влади в Єгипті «Братів-мусульман» і фактичного сприяння політиці демократизації Близького Сходу. ОАЕ сприйняли таку позицію як зраду, що призвело до перегляду відносин із США. В результаті, Емірати почали активно розвивати тісніші зв'язки з іншими стратегічними партнерами, зокрема з Китаєм та Росією. З часом, орієнтація на США та Захід стала вважатися загрозою національній безпеці ОАЕ. Зменшення військової присутності США на Близькому Сході і недостатня реакція на дії Ірану змусили ОАЕ активніше налагоджувати діалог із

регіональними суперниками, такими як Іран і Туреччина, а також з Росією та Китаєм.

Цей процес прискорився після початку російської агресії проти України, адже ОАЕ прагнуть трансформації світового порядку і розвитку багатопольярного світу, в якому вони сподіваються отримати більшу зовнішньополітичну свободу і можливість балансувати між ключовими партнерами. Тому Емірати відкрито підтримують відносини з Росією, сприймаючи її як один із полюсів майбутнього багатопольярного світу.

Водночас, дипломатичний радник президента ОАЕ, А. Гаргаш, підкреслює, що США залишаються основним стратегічним партнером ОАЕ, але Емірати прагнуть до нового формату відносин, який забезпечить надійність партнерства на багато років вперед через «чіткі, упорядковані і недвозначні зобов'язання»[61].

Еміратський аналітичний центр Emirates Policy Center виділяє три основні причини зміни зовнішньополітичного курсу ОАЕ. Однією з них є стратегія США, яка передбачає скорочення військової присутності на Близькому Сході. Це призвело до того, що ОАЕ більше не можуть покладатися на США для забезпечення балансу сил у регіоні та гарантування безпеки і стабільності [114].

ОАЕ виділяють ще дві важливі причини зміни зовнішньополітичного курсу: пандемія COVID-19 та її економічні наслідки, а також усвідомлення, що регіональна поляризація — зокрема, протистояння між Туреччиною, Катаром, КСА, ОАЕ, Єгиптом та Іраном — шкодить стабільності і впливає на ресурси регіону. Водночас ОАЕ визнають важливу роль США у забезпеченні безпеки як на регіональному, так і на глобальному рівнях. Емірати наголошують на необхідності підтримки відносин із США, підкреслюючи своє значення для стабільності Близького Сходу та важливість регіону Затоки для виробництва й транспортування енергії.

Емірати також звертають увагу на свою потужну економічну базу відносин з США, оскільки товарообіг між країнами значно зріс, а еміратські інвестиції в США створюють тисячі робочих місць. Одночасно, ОАЕ працюють над зменшенням залежності від американського озброєння, розвиваючи власне виробництво техніки

та зброї. Наприклад, еміратський оборонний холдинг EDGE за три роки зміг розпочати виробництво понад 100 зразків продукції та укласти експортні контракти на суму понад 5 млрд доларів[110].

З лютого 2021 року Тавазунська економічна рада (Tawazun Economic Council) стала головним органом, що відповідає за закупівлю та реалізацію контрактів для озброєних сил ОАЕ та поліції Абу-Дабі[95].

Одним з найяскравіших прикладів ролі Тавазунської ради та диверсифікації військово-технічної співпраці є контракти з французькими компаніями, такими як Dassault Aviation, Airbus Helicopters та MBDA[76].

Франція уклала угоду з ОАЕ на постачання 80 літаків Rafale, 12 вертольотів Caracal H225M, а також відповідного озброєння та супутніх послуг, загальна вартість якої складає 16,6 мільярдів євро [109].

Командувач ВПС ЗС ОАЕ Ібрагим Аль-Алаві спростував чутки про зниження рівня військово-технічної співпраці з США, заявивши, що літаки Rafale замінять старі Mirage 2000, які наразі є на озброєнні, і не будуть альтернативою американським літкам F-35. Він підкреслив, що робота над постачанням F-35 триває[101].

Через тиждень після заяви командувача ВПС, з'явилися новини про призупинення переговорів між ОАЕ та США щодо покупки 50 винищувачів F-35 та 18 безпілотників MQ-9 Reaper на суму близько 23 млрд дол. США. Причиною стала незгода Абу-Дабі з обмеженнями, які США хочуть накласти на використання F-35, зокрема в контексті використання в ОАЕ китайської технології 5G від Huawei. Емірати побоюються, що це може призвести до витоку чутливої інформації до Китаю, і намагаються зберігати баланс між США та КНР, щоб уникнути втягнення в нову холодну війну[107].

Сполучені Штати залишаються основним партнером ОАЕ в питаннях безпеки, але Емірати хочуть отримати від них більш чіткі зобов'язання та більшу свободу в своїй зовнішній політиці. Залежність від Заходу починає суперечити зростаючим амбіціям ОАЕ, які прагнуть створити стратегічну автономію. Збільшення

військового і воєнно-промислового потенціалу, а також диверсифікація військово-технічної співпраці, тільки підсилюють цей процес. Дослідник Джин-Луп Самаан з Національного університету Сінгапуру вважає, що для досягнення стратегічної автономії ОАЕ буде критично важливим уміння балансувати між західними союзниками, силами в Перській затоці та новими азійськими партнерами, особливо у контексті викликів від Ірану і політичного ісламу[66].

Для кращого розуміння відносин США з регіоном Затоки слід згадати енергетичну революцію, зокрема розвиток технологій видобутку сланцевої нафти, яка посилила багатополарність у зовнішній політиці ОАЕ. Зниження залежності США від імпорту енергоносіїв з цього регіону дозволило зменшити американську військову присутність в Затоці та зосередити увагу на розвитку оборонних можливостей арабських монархій. Аравійські монархії були стурбовані сланцевою революцією, адже це знизило геополітичне значення регіону Затоки та привернуло менше уваги до нього. Крім того, США стали конкурентами на глобальному енергетичному ринку. Міністр енергетики ОАЕ С. Аль-Мазруї закликав американських виробників сланцевої нафти обмежити видобуток, щоб уникнути перенасичення ринку[93].

Аналітики Atlantic Council вважають, що зростання видобутку нафти в США з часом може зменшити вплив ОПЕК як регулятора ринку і змінити традиційну роль Саудівської Аравії як основного виробника. Зменшення залежності США від імпорту енергоресурсів дозволило їм переглянути свої стратегічні пріоритети, і тепер основну увагу приділяють співпраці з Китаєм на Близькому Сході, де геополітична роль КНР продовжує зростати[90].

Збільшення видобутку сланцевої нафти зменшить зацікавленість США у Близькому Сході, що призведе до поступового скорочення їх військової присутності та зменшення зобов'язань з гарантування безпеки країн РСАДЗ. Однак інтереси США в регіоні не обмежуються лише енергетичними питаннями. Вони також включають захист Ізраїлю, протидію іранській ядерній програмі, боротьбу з

тероризмом, тому сланцева революція не є єдиним фактором, що визначає зовнішню політику США в цьому регіоні [30].

ОАЕ та інші арабські монархії розуміють, що, хоча інтереси США в регіоні є різноманітними, вони можуть реально впливати лише на енергетичні питання. Тому енергетика залишається критично важливою для країн РСАДЗ у відносинах з США. Без енергетичних ресурсів ці країни відчувають свою вразливість і тому активно готуються до багатопольярного світу, диверсифікуючи свої стратегічні партнерства. Президент США Джо Байден під час саміту РСАДЗ+3 у липні 2022 року наголосив, що США залишаються важливим гравцем на Близькому Сході, і запевнив, що Сполучені Штати не покинуть регіон, залишаючи вакуум, який можуть заповнити Китай, Росія чи Іран[88].

У спільному комюніке саміту країни РСАДЗ підтвердили зобов'язання президента США Джо Байдена забезпечити захист своїх стратегічних партнерів у Перській затоці від усіх зовнішніх загроз[67].

У останні роки на Близькому Сході існувала думка, що США планують залишити регіон, однак цей візит показав, що США залишаються активним учасником. Арабські країни прагнули, щоб американці визнали їх важливими партнерами та підтвердили гарантії безпеки, і вони отримали це підтвердження[3].

Через кілька місяців після зустрічі з президентом США лідери арабських монархій провели саміт РСАДЗ-КНР, на якому відбулося розширення співпраці з Китаєм, зокрема у сфері безпеки. У спільних заявах, що були оприлюднені після саміту, особливу увагу приділено загрозам з боку Ірану. Зокрема, три пункти заяви стосуються таких проблем, як нерозповсюдження ядерної зброї, іранська балістична ракетна програма, використання безпілотників та втручання Ірану у внутрішні справи країн РСАДЗ[94].

Для ОАЕ є вкрай важливим те, що Китай погодився включити до спільної заяви пункт, який стосується мирного вирішення питання трьох спірних островів у Перській затоці. Таким чином, Пекін свідомо вступив у суперечку з Тегераном, підтримуючи позицію Еміратів та інших країн РСАДЗ. У відповідь на це

Міністерство закордонних справ Ірану викликало китайського посла для висловлення протесту через спільну заяву саміту[64].

У найближчому майбутньому США залишатимуться основним гарантом безпеки країн РСАДЗ, як зазначено в заяві саміту РСАДЗ-США. Проте арабські держави Затоки активно залучають Китай до співпраці в забезпеченні безпеки регіону. Якщо раніше основними напрямками взаємодії з Китаєм були економіка, експорт енергоресурсів та інвестиційні проекти, то тепер акцент зміщується на питання безпеки.

Аналізи дослідників з різних регіонів вказують на те, що «Арабська весна» стала катализатором змін у зовнішній політиці ОАЕ. Після цієї події країна почала активно демонструвати не тільки економічну, а й політичну силу на регіональному та глобальному рівнях. ОАЕ також значно зміцнюють свої логістичні та військові можливості. Наприклад, оператор портів DP World зобов'язався інвестувати 442 млн дол. США у розвиток сомалійського порту Бербера [38].

У 2021 році в Сомалі було відкрито контейнерний термінал, а в березні 2023 року компанія з ОАЕ уклала угоду з урядом Сомаліленду про створення економічної зони, яка повинна стати ключовим торговим хабом в регіоні Африканського Рогу[38].

ОАЕ створили військові бази в Бербері та Асебі в Еритреї, а також активно сприяють підготовці силових структур Сомаліленду. Вони розпочали свою допомогу з навчання армії та поліції Сомалі з 2014 року. Однак після того, як уряд Сомалі оголосив нейтралітет під час блокади Катару в 2017 році, відносини між ОАЕ та Могадішо погіршилися. Але після того, як Хасан Шейх Махмуд став президентом Сомалі в 2022 році, ситуація змінилася на краще. У червні 2023 року було повідомлено, що ОАЕ здійснили авіаудар по позиціях бойовиків угруповання "Аш-Шабаб" [78].

Хасан Шейх Махмуд підтримує близькі зв'язки з сомалійським ісламістським рухом «Аль-Іслах» і просуває концепцію «цивільного ісламізму», яка відкидає секуляризм і кланову приналежність, ставлячи в основу єдину ідентичність, що

формується навколо релігії, мови та культури. Це підходить до ідеології «Братів-мусульман», що може призвести до подальшого загострення ситуації[97].

Для активізації двосторонніх відносин з країнами важливими є особисті відносини з лідером ОАЕ Мухаммадом бін Заїдом Аль Нагаяном (МБЗ), особливо коли йдеться про стратегічне партнерство. Яскравим прикладом є відносини ОАЕ з Францією та Сербією, де президенти обох країн мають тісні особисті контакти з МБЗ, що сприяє активному політичному діалогу та розвитку двосторонніх відносин. МБЗ двічі відвідував Париж та Белград, і зворотно, президенти Франції та Сербії також здійснили по два візити до Абу-Дабі. Співпраця ОАЕ з Францією має стратегічний характер, зокрема в безпеці, обороні, економіці та культурі, тоді як угода про стратегічне партнерство з Сербією більшою мірою зумовлена політичними міркуваннями та особистими зв'язками МБЗ та президента Сербії Олександра Вучича[105].

Торгово-економічне співробітництво між ОАЕ та Сербією є незначним. У 2021 році товарообіг склав лише 80,4 млн доларів США, а в 2022 році зріс до 138,2 млн доларів США. Для порівняння, товарообіг ОАЕ з Францією значно вищий: у 2021 році він склав 6,861 млрд доларів США, а в 2022 році досяг 8,266 млрд доларів США[63].

Одним із важливих факторів стратегічного співробітництва ОАЕ є позиція президентів Франції та Сербії щодо діалогу з Росією. Париж і, особливо, Белград підтримують продовження взаємодії з Росією, незважаючи на її агресію проти України. Це відповідає зовнішньополітичним пріоритетам Мухаммеда бін Заїда, який сприяє активізації відносин з РФ в рамках боротьби проти гегемонії США та прискорення переходу до багатопольярного світу. У відповідь ОАЕ не лише підписують угоди про стратегічне партнерство, а й надають конкретну фінансову підтримку. Наприклад, президент ОАЕ погодився надати Сербії кредит у розмірі 1 мільярд доларів США під дуже вигідні умови — лише 3% річних[122].

Погодження умов кредиту між ОАЕ та Сербією стало можливим завдяки схожим позиціям двох країн щодо санкцій проти Росії. Сербія, відмовившись від

введення санкцій, зіткнулася з труднощами у знаходженні вигідних кредитних умов на Заході. У той же час, ОАЕ, які також проти санкцій проти РФ, погодили надання кредиту, що стало важливим кроком у розвитку двосторонніх відносин.

На сучасному етапі ОАЕ акцентують увагу на своїй глобальній відповідальності в зовнішній політиці, що стало пріоритетом для країни. З огляду на зростаючий економічний, військовий та промисловий потенціал, а також падіння довіри до США як основного гаранта безпеки, керівництво ОАЕ прагне до «стратегічної свободи». Для цього країна орієнтується на багатополлярний світ, де є кілька глобальних центрів сили. ОАЕ впевнено шукають баланс у своїй зовнішній політиці між Заходом, Азією, Росією та основними силами в регіоні Перської затоки, зокрема Саудівською Аравією та Іраном.

У Європі ОАЕ роблять особливий акцент на відносинах з Францією, Росією та Сербією. Їхня зовнішня політика вже не обмежується лише арабським чи ісламським світом, оскільки країна успішно взаємодіє на глобальному рівні. Для Мухаммеда бін Заїда важливими є довіра і особисті відносини з лідерами інших країн, оскільки ці фактори часто визначають розвиток двосторонніх відносин.

Число іноземних делегацій, які прагнуть провести переговори з президентом ОАЕ і отримати його підтримку, підтверджує важливість та впливовість МБЗ як регіонального лідера. У свою чергу, Емірати стали визнаним лідером на Близькому Сході.

Дипломатична служба ОАЕ, під керівництвом Абдулли бін Заїда Аль Нагаяна, є високоефективною структурою, що дозволяє країні активно проводити зовнішню політику. МЗС ОАЕ має достатні ресурси та механізми для вирішення поставлених завдань. ОАЕ мають широку мережу дипломатичних представництв у всіх ключових регіонах світу, що підкреслює їхній статус та роль на міжнародній арені.

Висновки до 2 розділу

Енергетична дипломатія Об'єднаних Арабських Еміратів (ОАЕ) є важливим інструментом зовнішньої політики, спрямованим на забезпечення енергетичної

безпеки та посилення глобальних стратегічних відносин. Країна активно використовує свої нафтові та газові ресурси для укладання вигідних міжнародних угод, одночасно розвиваючи партнерства з іншими енергетичними державами та інвестуючи в інноваційні технології. ОАЕ прагнуть диверсифікувати джерела енергії, активно розвиваючи відновлювальні ресурси, зокрема сонячну енергетику, що сприяє зменшенню залежності від викопних видів палива. Їхня участь у глобальних енергетичних організаціях, таких як ОПЕК, підкреслює їхню важливість у регулюванні світових енергетичних ринків. Загалом, енергетична дипломатія ОАЕ допомагає зміцнювати позиції країни на міжнародній арені, підтримуючи стабільність і розвиток як власної економіки, так і глобальної енергетичної інфраструктури.

Відносини Об'єднаних Арабських Еміратів (ОАЕ) з країнами Перської затоки та арабським світом характеризуються стабільністю, стратегічним партнерством та активною співпрацею в різних сферах, таких як економіка, безпека, культура та енергетика. ОАЕ виступають лідером в арабському світі, активно сприяючи розвитку регіональної інтеграції через участь у таких організаціях, як Рада співпраці арабських держав Перської затоки (ССАГПЗ). Емірати активно підтримують економічну та політичну стабільність у регіоні, укладаючи вигідні угоди з іншими арабськими країнами та виступаючи посередником у вирішенні конфліктів. Крім того, ОАЕ займають важливу роль у дипломатичних та гуманітарних ініціативах в арабському світі, що зміцнює їхні позиції як впливового гравця на Близькому Сході.

Партнерство Об'єднаних Арабських Еміратів (ОАЕ) з глобальними гравцями, такими як США, ЄС та Китай, є ключовим аспектом їхньої зовнішньої політики. Відносини з США відзначаються довготривалою співпрацею у сферах безпеки, оборони та боротьби з тероризмом. ОАЕ є важливим союзником США в регіоні Перської затоки, що сприяє стабільності та безпеці в арабському світі. У відносинах з ЄС Емірати активно співпрацюють у питаннях економіки, технологій

РОЗДІЛ 3

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ВИКЛИКИ У ЗОВНІШНІЙ ПОЛІТИЦІ ОАЕ

3.1. Роль ОАЕ у міжнародних організаціях

У 2001 році Червоний Півмісяць ОАЕ був визнаний однією з найкращих гуманітарних організацій Азії, що позитивно вплинуло на імідж країни та зміцнило її міжнародне становище. Завдяки гуманітарним ініціативам, зовнішня допомога стала важливим елементом м'якої сили ОАЕ, сприяючи досягненню політичних і економічних цілей. Початок ХХІ століття ознаменувався глобальними змінами в безпеці, що відобразилося на ситуації в Близькому Сході та Північній Африці. У 2003 році, під час військової інтервенції США в Іраку, ОАЕ відкрили Міжнародне гуманітарне місто, яке стало найбільшим у світі центром гуманітарної допомоги. Там активно працюють майже 100 організацій, включаючи агентства ООН. У 2004 році було засновано Дубайську міжнародну конференцію гуманітарної допомоги, яка щорічно збирає міжнародних лідерів і організації. Дубай став важливим гуманітарним хабом, де організуються зустрічі, ініціативи та проекти для допомоги постраждалим від стихійних лих і криз. Фонд Халіфи Бін Заїда Аль Нахайяна, заснований у 2007 році, підтримує глобальні проекти в галузі охорони здоров'я, освіти та водопостачання, працюючи в 87 країнах. Того ж року був створений Dubai Cares для забезпечення доступу до освіти в країнах, що розвиваються, підтримавши 60 країн. У зв'язку з зростанням міжнародної допомоги, у 2008 році було засновано Офіс координації іноземної допомоги для організації гуманітарної дипломатії ОАЕ[51].

З 2011 року Об'єднані Арабські Емірати почали публікувати регулярні звіти про свою іноземну допомогу, ставши першою країною Перської затоки, що зробила це. У цьому ж році, під час «арабської весни», Міжнародне гуманітарне місто в ОАЕ переїхало до Дубаю, де його розширили на 300%. ОАЕ активно підтримували сирійських біженців, виділивши 700 мільйонів доларів на їх допомогу, а також надали гуманітарну підтримку внутрішньо переміщеним особам в Сирії і

країнам-сусідам, зокрема Йорданії. Більше 100 тисяч сирійців перебралися до ОАЕ, що збільшило кількість сирійських біженців у країні до 240 000.

У грудні 2012 року в ОАЕ відкрили центр з протидії насильницькому екстремізму «Хедая», а в 2013 році створили Міністерство міжнародного співробітництва та розвитку. Шейха Лубна АльКасімі стала його міністром і була відзначена за впливову роль у розвитку міжнародної допомоги. У 2013 році ОАЕ стали одними з найбільших донорів у світі, перевищивши ціль ООН з виділення 0,7% валового національного доходу на допомогу.

Після арабської весни ОАЕ адаптували свою гуманітарну політику до нових міжнародних умов, зокрема через участь у групах підтримки сирійського народу та ініціативу створення Трастового фонду відновлення Сирії. У 2013 році ОАЕ також значно збільшили свою допомогу Єгипту, підтримавши економічне відновлення країни після політичних змін[32].

З 2014 року відносини між ОАЕ та Єгиптом набули стратегічного характеру, особливо після інавгурації президента Абделя Фаттаха ас-Сісі 7 червня того ж року. Відтоді було проведено понад 20 візитів на високому рівні, а з 2017 року між міністрами закордонних справ двох країн регулярно проходять політичні консультації кожні шість місяців. Єгипет активно підтримує позиції ОАЕ в міжнародних питаннях, таких як конфлікти в Ємені, Лівії та Сирії, а також у відносинах з Катаром. З посиленням співпраці ОАЕ з Ізраїлем через угоди Авраама та участю в Східно-Середземноморському газовому форумі, роль Єгипту в регіональній політиці для ОАЕ стає ще більш важливою[46].

1 липня 2014 року Об'єднані Арабські Емірати стали учасником Комітету сприяння розвитку ОЕСР (DAC), що дало їм більше можливостей для участі в міжнародних обговореннях та розробці програм розвитку. З 2014 року ОАЕ активно підтримують Глобальну коаліцію для боротьби з ІДІЛ і разом зі Сполученими Штатами заснували в Абу-Дабі Центр "Саваб", спрямований на боротьбу з екстремізмом. Також ОАЕ підтримують Фінансовий фонд стабілізації в Іраку, що сприяє розвитку низки проектів у рамках ЦСР. У 2015 році війна в Ємені загострила

гуманітарну ситуацію, і ОАЕ надавали значну гуманітарну допомогу. Того ж року країна досягла рекорду в співвідношенні офіційної допомоги розвитку до валового національного доходу, ставши одним із найбільших донорів. 4 жовтня 2015 року ОАЕ започаткували Глобальну ініціативу Мухаммеда бін Рашида Аль Мактума, яка зокрема включала гуманітарну допомогу, з метою зміцнення міжнародного іміджу країни та розширення її м'якої сили[49].

Нова ініціатива ОАЕ співпала з прийняттям Цілей сталого розвитку (ЦСР) ООН на період до 2030 року, що стало основою для зовнішньої допомоги ОАЕ. Завдяки відданості ЦСР та адаптації до нових викликів міжнародної політики, Об'єднані Арабські Емірати стали важливим глобальним гравцем, активно впливаючи на формування нових міжнародних ініціатив. Зростання значення зовнішньої допомоги в зовнішній політиці ОАЕ також підтверджується злиттям Міністерства міжнародного співробітництва та розвитку з Міністерством закордонних справ у 2016 році, що створило нове міністерство — Міністерство закордонних справ та міжнародного співробітництва. У 2016 році ОАЕ також затвердили стратегію зовнішньої допомоги на період 2017–2021 років, яка підтримує Цілі сталого розвитку ООН, зобов'язуючись сприяти глобальному миру та процвітанню Bottom of Form[29].

Згідно з політикою зовнішньої допомоги ОАЕ, гуманітарна допомога є ключовою частиною їхніх зусиль, що відповідає цілям сталого розвитку. У 2017 році ОАЕ були визнані найбільшим донором офіційної допомоги на розвиток, надавши 5,3 мільярда доларів США 147 країнам. Стратегія зовнішньої допомоги ОАЕ базується на чотирьох основних стовпах. Перший — це ефективність допомоги, яка ґрунтується на основних цінностях країни і має зміцнювати її міжнародний імідж. Другий стовп — технічне співробітництво, що підвищує ефективність допомоги завдяки обміну знаннями та досвідом. Третій — участь у міжнародних організаціях через багатосторонню дипломатію, що включає активну співпрацю з Європейським Союзом і розміщення штаб-квартири Міжнародного агентства з відновлюваної енергії в ОАЕ. Четвертий стовп — організація важливих міжнародних подій, таких

як Всесвітня виставка Експо 2020 в Дубаї, що стає потужним інструментом м'якої сили для країни. У рамках стратегії ОАЕ також ставить цілі, спрямовані на покращення життя, зменшення бідності, зміцнення стабільності в регіоні та створення міжнародних коаліцій для розвитку. ОАЕ фокусується на трьох пріоритетних сферах допомоги: інфраструктурі, урядовій ефективності та розширенні прав жінок, що також підтримує їхні зусилля у досягненні ЦСР. Більшість програм допомоги спрямовані на країни Близького Сходу та арабський світ[75].

Доказом творчої адаптації зовнішньої політики Об'єднаних Арабських Еміратів є Стратегія зовнішньої допомоги на 2017–2021 роки. У квітні 2017 року ОАЕ створили Раду м'якої влади, головою якої став міністр у справах Кабінету міністрів та майбутнього. Головною метою цієї ради є реалізація стратегії м'якої сили, яка стала важливою частиною іміджу країни на міжнародній арені[54].

Рада м'якої влади, створена Об'єднаними Арабськими Еміратами в 2017 році, координує ініціативи через державний та приватний сектори з метою зміцнення глобальної репутації країни. У вересні того ж року ОАЕ оголосили про стратегію м'якої влади, яка спрямована на підвищення міжнародного іміджу та впливу країни на глобальній арені, зокрема через культурні, гуманітарні та дипломатичні ініціативи[123].

Одним із головних завдань стало забезпечення співпраці між багатьма секторами гуманітарної допомоги. Стратегія базується на шести стовпах дипломатичної діяльності. У документі йдеться про гуманітарну дипломатію, консолідацію ініціатив, збільшення інвестицій у гуманітарну допомогу. Передбачається посилити позиції Об'єднаних Арабських Еміратів як м'якої сили[25].

Член Ради м'якої сили, генеральний директор Офісу громадської дипломатії в Міністерстві у справах Кабінету міністрів Саїд Мохаммад Аль Етер підкреслив, що стратегія м'якої сили представляє бачення ОАЕ та всеосяжну основу для посилення своїх позицій у світі[52].

Згідно з Аль-Заабі та Авамле, іноземна допомога є одним із ключових елементів м'якої сили Об'єднаних Арабських Еміратів. Іншими важливими складовими є зовнішня політика та сталий розвиток. ОАЕ активно нарощують свою роль як глобальний центр гуманітарної допомоги, завдяки ефективній реалізації своїх планів і стратегій. Крім того, дипломатична діяльність ОАЕ сприяла розвитку партнерських відносин у численних міжнародних проектах на двосторонньому та багатосторонньому рівнях, включаючи участь в міжнародних організаціях. Одним із важливих досягнень у сфері дипломатії стало те, що Абу-Дабі стало місцем розташування штаб-квартири Міжнародного агентства з відновлюваної енергії, що дозволяє ОАЕ відігравати важливу роль у глобальних ініціативах з пошуку рішень у сфері відновлюваної енергетики [55, с. 14].

Об'єднані Арабські Емірати активно долучаються до реалізації Цілей сталого розвитку (ЦСР) на міжнародному рівні, зокрема через співпрацю з різними міжнародними організаціями. Вони надають фінансову підтримку Агентству у справах палестинських біженців на Близькому Сході (БАПОР), а також Міжнародній федерації Червоного Хреста та Червоного Півмісяця, організаціям, що займаються допомогою під час стихійних лих. ОАЕ також підтримують діяльність ООН, зокрема Управління з координації гуманітарних справ (ОСНА), ЮНІСЕФ, Всесвітню продовольчу програму (WFP) і ВООЗ.

Особливо важливими є відносини ОАЕ з Європейським Союзом, з яким країна активно співпрацює у рамках реалізації ЦСР та м'якої сили. ОАЕ стали важливим партнером для ЄС, зокрема для скандинавських країн, які лідирують у сферах м'якої сили та досягнення ЦСР.

Важливим аспектом є активна участь ОАЕ в розробці Порядку денного до 2030 року і Цілей сталого розвитку в рамках ООН. Міністр закордонних справ ОАЕ був членом Групи високого рівня з глобального сталого розвитку, а також брали участь у розробці ЦСР в рамках Відкритої робочої групи ООН. Таким чином, Об'єднані Арабські Емірати активно втілюють ці принципи у свою внутрішню та зовнішню політику.

ОАЕ є членом ООН з 1971 року і за цей час зарекомендували себе як важливий учасник міжнародної співпраці. Країна активно підтримує миротворчі ініціативи, надає гуманітарну допомогу та сприяє сталому розвитку, зокрема через фінансування відбудови в постконфліктних регіонах, таких як Афганістан і Судан. ОАЕ активно працюють на забезпечення стабільності у регіоні Близького Сходу та Північної Африки, беручи участь у міжнародних переговорах під егідою ООН[121].

Об'єднані Арабські Емірати роблять значний внесок у гуманітарну діяльність ООН, будучи одним із найбільших донорів гуманітарної допомоги у світі. Країна активно сприяє боротьбі з голодом, епідеміями та наслідками природних катастроф, направляючи великі ресурси на ці цілі. ОАЕ тісно співпрацюють з Програмою розвитку ООН (UNDP), фінансуючи проекти, що покращують доступ до освіти, медичних послуг і чистої води в уразливих регіонах, таких як Африка та Південна Азія[115].

Ще однією важливою сферою участі ОАЕ в ООН є сталий розвиток і боротьба зі зміною клімату. Країна активно співпрацює з Програмою ООН з навколишнього середовища (UNEP) у рамках ініціативи «Десятиліття дій для досягнення цілей сталого розвитку». ОАЕ роблять значні інвестиції в розробку і впровадження відновлюваних джерел енергії, зокрема сонячної та вітрової енергії. Одним з важливих кроків стало створення в ОАЕ глобального центру відновлюваної енергетики IRENA, який активно сприяє досягненню кліматичних цілей ООН[65].

ОАЕ також активно підтримує принципи гендерної рівності та захисту прав людини, співпрацюючи з такими структурами ООН, як Жінки ООН (UN Women). Країна надає фінансування для освітніх та економічних програм, які сприяють розширенню прав і можливостей жінок у країнах, що розвиваються. Окрім того, ОАЕ реалізують масштабні ініціативи для захисту прав дітей, зокрема борються з проблемами дитячої праці та забезпеченням доступу до освіти[113].

Участь ОАЕ в ООН відображає стратегічні пріоритети зовнішньої політики країни, що прагне бути активним і впливовим учасником міжнародних відносин. Завдяки співпраці з ООН, ОАЕ демонструють готовність брати участь у вирішенні

глобальних проблем, поєднуючи національні інтереси з глобальними цілями. Їхня діяльність в ООН спрямована на досягнення миру, сталого розвитку та захисту прав людини, і є яскравим прикладом того, як навіть невелика країна може мати значний вплив на світову арену.

ОАЕ також є важливим членом ОПЕК, організації, що регулює ринок нафти. Вступивши до ОПЕК у 1967 році, країна стала одним з основних учасників цього альянсу, який працює над стабілізацією цін на нафту та підтримкою сталого розвитку економік своїх членів. ОАЕ займають сьоме місце у світі за запасами нафти, зокрема в еміраті Абу-Дабі, і є одним з головних постачальників нафти на міжнародному ринку, щорічно видобуваючи близько 3 мільйонів барелів нафти на добу[82].

Одним із ключових аспектів участі ОАЕ в ОПЕК є їхня активна роль у визначенні виробничих квот. Країна, разом із іншими впливовими членами організації, бере участь у прийнятті стратегічних рішень, які регулюють обсяги видобутку нафти для запобігання перенасиченню ринку та зниженню цін. Наприклад, під час угоди ОПЕК+ у 2020 році, коли попит на нафту різко впав через пандемію COVID-19, ОАЕ підтримали скорочення видобутку нафти, що допомогло стабілізувати ціни на світовому ринку[89].

ОАЕ також грають важливу роль у зміцненні співпраці між країнами ОПЕК і іншими партнерами за межами організації, такими як Росія, Мексика та інші. Їхня участь у механізмі ОПЕК+ дозволяє країні збільшувати свій вплив на глобальній енергетичній арені, сприяючи стабільності нафтового ринку та залученню інвестицій в енергетичну галузь. При цьому ОАЕ акцентують увагу на тому, щоб умови угод були справедливими і враховували інтереси не тільки великих виробників, але й менших країн-членів[44].

Іншим важливим аспектом участі ОАЕ в ОПЕК є інтеграція стратегій сталого розвитку. Уряд країни активно інвестує в екологічно чисті технології та альтернативні джерела енергії, зокрема в сонячну та водневу енергетику. Хоча це може здатися суперечливим, оскільки економіка ОАЕ значною мірою залежить від

нафти, така стратегія відповідає глобальним тенденціям і сприяє диверсифікації економіки. ОАЕ також висловлюють свою готовність до поступового зменшення вуглецевого сліду в рамках ініціатив ОПЕК щодо «зеленого переходу»[82].

На засіданнях ОПЕК ОАЕ часто пропонують прагматичний підхід до ринкових викликів. Країна славиться своєю здатністю швидко адаптуватися до змінюваних умов та знаходити баланс між національними інтересами і цілями організації. Наприклад, під час нещодавніх переговорів ОАЕ підтримали збільшення власної квоти на видобуток, аргументуючи це розширенням виробничих потужностей, що дозволяє ефективно реагувати на зростаючий попит на нафту на світовому ринку[31].

Участь ОАЕ в Лізі арабських держав (ЛАД) є важливою складовою зовнішньої політики країни, спрямованою на забезпечення регіональної стабільності та зміцнення економічної співпраці серед арабських країн. Вступивши до ЛАД у 1971 році, ОАЕ активно впливають на політику організації, відіграючи ключову роль у вирішенні спільних політичних питань. Одним із основних напрямів їхньої діяльності є сприяння регіональній безпеці. Країна активно підтримує ініціативи щодо вирішення конфліктів у таких країнах, як Сирія, Ємен і Лівія. ОАЕ виступають за мирне врегулювання сирійського конфлікту, підтримуючи зусилля ЛАД у медіації між сторонами та відновленні членства Сирії в організації. Крім того, країна активно працює над розробкою спільних стратегій для боротьби з тероризмом та екстремізмом, зміцнюючи тим самим регіональну безпеку.[28].

ОАЕ активно сприяють розвитку економічної політики Ліги арабських держав (ЛАД), беручи участь у роботі Економічної ради організації. Країна є одним із головних ініціаторів створення спільного арабського ринку, який має на меті зміцнення торгівлі між арабськими країнами та розвиток спільних інфраструктурних проектів. Завдяки своєму економічному потенціалу, ОАЕ фінансують багато ініціатив, таких як будівництво транспортних коридорів і підтримка цифрових технологій у економіках країн ЛАД, що допомагає покращити їхній розвиток і інтеграцію[39].

Ще однією важливою сферою участі ОАЕ в ЛАД є надання гуманітарної допомоги та підтримка країн-членів, які зіштовхуються з економічними або соціальними проблемами. Уряд Еміратів активно фінансує проекти з відновлення інфраструктури, надання медичних послуг та підтримки біженців у країнах, що постраждали від конфліктів чи природних катастроф. Наприклад, ОАЕ надали значну допомогу Ємену в рамках ініціатив ЛАД, спрямованих на відновлення стабільності та подолання гуманітарної кризи в країні[87].

Окрім цього, ОАЕ сприяють культурному співробітництву між країнами-членами ЛАД. Уряд активно підтримує програми, спрямовані на популяризацію арабської мови, літератури та мистецтва, а також організацію культурних заходів, що зміцнюють ідентичність арабського світу. Зокрема, Емірати регулярно організують форуми та фестивалі під егідою ЛАД, які сприяють обміну досвідом між арабськими країнами[27].

Ще однією важливою сферою участі ОАЕ в ЛАД є надання гуманітарної допомоги та підтримка країн-членів, які зіштовхуються з економічними або соціальними проблемами. Уряд Еміратів активно фінансує проекти з відновлення інфраструктури, надання медичних послуг та підтримки біженців у країнах, що постраждали від конфліктів чи природних катастроф. Наприклад, ОАЕ надали значну допомогу Ємену в рамках ініціатив ЛАД, спрямованих на відновлення стабільності та подолання гуманітарної кризи в країні[120].

Участь ОАЕ в Лізі арабських держав демонструє стратегічний підхід країни до забезпечення регіональної стабільності та сталого розвитку. Завдяки своїй економічній силі, дипломатичному досвіду та активній ролі у вирішенні як глобальних, так і регіональних проблем, ОАЕ займають важливе місце в ЛАД. Їхній внесок у діяльність організації є прикладом успішної співпраці для досягнення спільних цілей арабського світу.

ОАЕ активно виступають на міжнародній арені за мир, розвиток і співпрацю. Завдяки сильній економіці, стратегічному розташуванню та дипломатичним зусиллям, країна формує чітку позицію щодо основних глобальних викликів, таких

як безпека, зміни клімату, економічна співпраця та гуманітарна допомога. ОАЕ активно підтримують зусилля міжнародного співтовариства для збереження миру та стабільності, бере участь у миротворчих місіях ООН, надаючи фінансову та матеріальну допомогу операціям по всьому світу. Крім того, Емірати займають рішучу позицію проти тероризму та екстремізму, ініціюючи різні регіональні та глобальні програми, зокрема для боротьби з пропагандою терористичних груп у цифровому середовищі. Наприклад, у 2017 році ОАЕ разом із США заснували Sawab Center для протидії пропаганді терористичних організацій в Інтернеті[112].

ОАЕ активно підтримують міжнародні зусилля щодо боротьби з кліматичними змінами. У 2023 році країна стала господарем Конференції ООН зі зміни клімату (COP28), підтвердивши свою відданість Паризькій угоді. ОАЕ встановили амбітну мету досягти вуглецевої нейтральності до 2050 року, ставши першою країною в Перській затоці, яка зробила таке зобов'язання. Для досягнення цієї мети уряд країни інвестує значні кошти в розвиток відновлювальних джерел енергії, зокрема в сонячні та водневі технології[34].

ОАЕ активно підтримують посилення міжнародної економічної співпраці. Країна виступає за вільну торгівлю, здійснює інвестиції в інфраструктуру та технології, а також сприяє розвитку міжнародної логістики через свої порти та авіахаби. ОАЕ є одним із засновників Міжнародного агентства з відновлювальної енергетики (IRENA) і ініціатором численних економічних форумів, що фокусуються на обговоренні майбутнього світової економіки та ролі інновацій у забезпеченні сталого розвитку[65].

ОАЕ є одними з провідних донорів гуманітарної допомоги в світі. Щорічно країна виділяє значні кошти на підтримку біженців, боротьбу з голодом та відновлення регіонів, що постраждали від конфліктів і катастроф. У 2022 році ОАЕ надали допомогу більш ніж 50 країнам, зокрема в Африці, Азії та на Близькому Сході. За даними ООН, країна регулярно входить до п'ятірки найбільших донорів гуманітарної допомоги за обсягом ВВП[116].

ОАЕ активно підтримують міжнародні ініціативи у сфері прав людини, зокрема, захист прав жінок, дітей та мігрантів-робітників. У 2019 році країна оголосила рік толерантності, спрямований на сприяння міжрелігійному та міжкультурному діалогу, що підкреслює її прагнення до інклюзивності та різноманітності.

ОАЕ також є лідером у впровадженні інновацій і цифрових технологій. Країна активно підтримує глобальні ініціативи в галузях кібербезпеки та штучного інтелекту, що має важливе стратегічне значення. Наприклад, у 2017 році ОАЕ стали першою країною, що призначила міністра з питань штучного інтелекту, що свідчить про важливість цієї сфери для країни. ОАЕ активно співпрацюють із міжнародними партнерами, розробляючи стандарти для регулювання новітніх технологій[125].

Позиція Об'єднаних Арабських Еміратів у ключових глобальних питаннях ґрунтується на принципах співпраці, сталого розвитку та інновацій. Завдяки своїм амбітним ініціативам у сферах клімату, безпеки, економіки та прав людини, ОАЕ стали не тільки регіональним, а й глобальним лідером. Їх активна дипломатія та чітко визначена стратегія дозволяють ефективно реагувати на сучасні виклики та впливати на майбутнє світу.

3.2. Гуманітарна та культурна дипломатія

З моменту заснування ОАЕ гуманітарна допомога стала важливою складовою зовнішньої політики країни. Офіційно цей напрямок було закладено вже в 1971 році, коли було створено Фонд розвитку Абу-Дабі (Abu Dhabi Fund for Development). Цей фонд надає пільгові фінансові ресурси у вигляді суверенних позик для підтримки розвитку інших країн[21].

Перші програми допомоги та розвитку за кордоном були реалізовані саме через Фонд розвитку Абу-Дабі. У своєму звіті за 1975 рік британські дипломати відзначали, що уряд ОАЕ продовжував надавати підтримку ключовим країнам Близького Сходу. Більше третини чистого доходу Абу-Дабі від нафти направлялося за кордон у вигляді різноманітних форм допомоги та субвенцій[96].

Отже, шейх Заїд, засновник і перший президент ОАЕ, заклав основи гуманітарної політики та зовнішньої допомоги, зробивши їх важливою частиною зовнішньополітичної діяльності країни. У 1980-1990-х роках було створено низку благодійних організацій, часто за ініціативою лідерів і представників правлячих родин еміратів. Одним із таких прикладів є Благодійний і гуманітарний фонд Заїда, заснований у 1992 році, який став некомерційною неурядовою організацією з початковим капіталом 1 мільярд доларів США[22].

Всі доходи фонду, з моменту його створення, спрямовуються на реалізацію благодійних і гуманітарних проєктів як в ОАЕ, так і за їх межами. У 1983 році було створене еміратське відділення Червоного Півмісяця. Емірати гордяться своєю гуманітарною діяльністю, вважаючи благодійність і філантропію важливою частиною ісламської філософії та своєї національної культури. Президент ОАЕ М.З. Аль Нагаян підкреслив, що його батько, шейх Заїд, значно вплинув на гуманітарну політику країни, яка охопила різні куточки світу, де була потреба в допомозі людині та захисті її гідності, незалежно від походження. Саме завдяки цьому ОАЕ стали визнаним символом гуманітарної роботи на міжнародній арені[77].

Протягом останніх десяти років закордонна та гуманітарна допомога ОАЕ перетворилася на важливий інструмент зовнішньої політики. У 2008 році уряд створив Офіс координації закордонної допомоги, а в 2013 році цей офіс був перетворений на Міністерство міжнародного співробітництва та розвитку для реалізації масштабної політики зовнішньої допомоги. У 2016 році міністерство було об'єднано з Міністерством закордонних справ ОАЕ, і нову установу назвали Міністерством закордонних справ та міжнародного співробітництва, а з 2023 року – Міністерством закордонних справ ОАЕ. З того часу політика зовнішньої допомоги офіційно проводиться під егідою зовнішньополітичного відомства, яке ставить перед собою такі цілі:

сприяння миру, процвітання та стабільності, особливо в регіоні;

розвиток відносин з іншими країнами, зокрема країнами-реципієнтами та іншими донорами;

зміцнення позиції ОАЕ на міжнародній арені;
стимулювання економічного зростання в країнах, що розвиваються.

За період з 2010 по 2021 рік обсяг закордонної допомоги ОАЕ становив 56,14 млрд доларів США. Допомога надавалася в трьох основних напрямках: розвиток (87,7%), гуманітарна допомога (9,9%) та благодійна допомога (2,4%)[59].

Приблизно 59,1% допомоги на розвиток надається у вигляді грантів, які не потребують повернення, а 49,9% – у вигляді пільгових кредитів. Географічний розподіл допомоги переважно спрямований на країни Африки (приблизно 50%) та Азії (близько 40%). Країни Європи, Америки та Океанії отримують лише 5% від загальної допомоги. Той самий відсоток спрямовується на багатосторонні програми та міжнародні організації[111].

З 1972 року до середини 2021 року ОАЕ надали закордонну допомогу на суму понад 87 млрд доларів США. З 1 липня 2014 року країна приєдналася до Комітету з питань допомоги розвитку при Організації економічного співробітництва і розвитку, що дозволило їй активніше долучатися до розробки та реалізації міжнародних програм розвитку. У грудні 2016 року ОАЕ затвердили п'ятирічну програму закордонної допомоги, яка включала розвиток транспортної та міської інфраструктури, підвищення ефективності урядів та підтримку жінок. У 2022 році програма була оновлена, і тепер до глобальних цілей додано розвиток інфраструктури, охорону здоров'я, освіту, боротьбу з кліматичними змінами, забезпечення продовольчої безпеки, науку, технології та інновації[102].

ОАЕ активно співпрацюють з Офісом ООН з координації гуманітарних питань. З 2010 року до середини 2023 року через цей міжнародний механізм Емірати надали гуманітарну допомогу на суму близько 6,75 млрд доларів США[58].

Як видно з даних, ОАЕ збільшили обсяги гуманітарної допомоги після 2013 року, зокрема у 2018 році, коли країна активно допомагала Ємену. У 2022 році до списку отримувачів еміратської допомоги приєдналася Україна. Того року ОАЕ направили гуманітарні вантажі на суму 5,4 млн доларів, а в першій половині 2023 року – на 1,6 млн доларів. Хоча обсяги допомоги невеликі, це свідчить про загальну

тенденцію, коли ОАЕ зосереджують основну увагу на наданні допомоги в Африці та Азії.

Завдяки розвиненій логістичній інфраструктурі та стратегічному географічному розташуванню, у 2003 році ОАЕ створили Міжнародне гуманітарне місто — найбільший гуманітарний хаб у світі. Це незалежне неприбуткове місто, де працюють представники ООН, недержавних організацій та комерційних компаній. Завдяки близькості до міжнародних аеропортів та портів, таких як Аль Мактум, Джебель Алі та Халіфа, ОАЕ мають відмінні транспортні можливості для доставки гуманітарної допомоги в країни Близького Сходу, Азії та Африки[60].

Під час «арабської весни» ОАЕ активно використовували механізми гуманітарної допомоги та інші форми підтримки для боротьби з політичним ісламом і зміцнення своїх союзників. В результаті арабські країни стали основними отримувачами еміратської допомоги, включаючи пільгові кредити, гранти та благодійну допомогу. Основними джерелами фінансування є Фонд розвитку Абу-Дабі, уряд ОАЕ, еміратське відділення Червоного Півмісяця та благодійні організації. Згідно з річними звітами Міністерства закордонних справ ОАЕ щодо закордонної допомоги, можна чітко визначити країни-реципієнти, які отримували основну частину допомоги в період з 2009 по 2021 роки[100].

У країнах-союзниках, таких як Єгипет, Йорданія, Марокко, а також на стратегічно важливих територіях, контрольованих союзними силами (Ємен, Судан, Сомалі), еміратська допомога має значний вплив, підкреслюючи роль ОАЕ як впливової політичної сили в регіоні з великими ресурсами, які можуть бути виділені на потреби союзників. Направлення допомоги у конкретні країни в певний період демонструє, що закордонна допомога є важливим інструментом зовнішньої політики ОАЕ.

Крім арабських країн, значні суми допомоги ОАЕ отримує також Пакистан, з яким країна підтримує тісні відносини, вважаючи його важливим елементом регіональної стабільності та безпеки, зокрема через наявність ядерної зброї.

Завдяки закордонній допомозі ОАЕ зміцнюють свій політичний вплив, забезпечують економічні інтереси та формують позитивний імідж на міжнародній арені. Ця допомога стала важливою частиною "м'якої сили" ОАЕ, і більша частина допомоги надається через двосторонні канали, а не через міжнародні організації. За даними Організації економічного співробітництва і розвитку, понад 90% допомоги для розвитку надається двосторонньо [117].

Деякі дослідники правильно вказують, що стратегічні цілі розвитку ОАЕ тісно переплітаються з гуманітарними ініціативами в регіонах, де важливі економічні та політичні інтереси, і де стабільність має критичне значення. У цьому контексті "гуманітаризм" створює додаткові можливості для досягнення зовнішньополітичних

Інші дослідники вважають, що в XXI столітті зовнішня допомога стала важливим елементом зовнішньої політики ОАЕ, оскільки вона дозволяє країні формувати сприятливе міжнародне середовище і підсилювати її роль на світовій арені.[23].

ОАЕ також використовують гуманітарну складову своєї зовнішньої політики для балансування своїх відносин із глобальними державами. Реакція Еміратів на пандемію COVID-19 яскраво продемонструвала, як країна прагне розширювати свою зовнішньополітичну «автономію», фокусуючись на гуманітарній сфері, яка менш чутлива до політичних суперечностей. У цьому контексті ОАЕ зосередилися на співпраці з Китаєм, з яким мають стратегічне партнерство з 2012 року.

3.3. Політика нейтралітету та медіації у регіональних конфліктах

Об'єднані Арабські Емірати (ОАЕ) займають особливе місце в міжнародних відносинах завдяки своїй економічній стабільності, стратегічному розташуванню та прагненню зміцнити свою роль як лідера в регіоні. Вибір між активним втручанням у конфлікти або дотриманням нейтральної позиції значною мірою залежить від національних інтересів, економічних вигод та геополітичних прагнень ОАЕ.

Традиційно ОАЕ дотримувалися політики нейтралітету, підтримуючи дипломатичні відносини з різними країнами, навіть із тими, які перебували в

конфлікті. Однак на початку XXI століття роль Еміратів у міжнародних справах значно зросла. ОАЕ почали активно залучатися до вирішення регіональних криз, зокрема в Ємені, Лівії та Сирії. Як зазначав Анвар Гаргаш, колишній міністр закордонних справ ОАЕ, їхня політика зосереджена на забезпеченні стабільності в регіоні через активну дипломатію та обґрунтоване втручання в конфлікти[47].

Одним із найбільш важливих прикладів втручання ОАЕ у міжнародні конфлікти є їхня участь у війні в Ємені. Разом із Саудівською Аравією ОАЕ сформували військову коаліцію, метою якої було відновлення уряду Абд-Раббу Мансура Гаді та боротьба з рухом хуситів, які отримують підтримку від Ірану. Це втручання супроводжувалося не тільки військовими діями, а й гуманітарною допомогою, включаючи постачання продовольства та медичних засобів у постраждалі райони. Однак дії ОАЕ були піддані критиці через загибель цивільних осіб і звинувачення у сприянні ескалації конфлікту[57].

ОАЕ обирають нейтральну позицію в ситуаціях, коли втручання може призвести до довготривалих економічних чи дипломатичних ризиків. Наприклад, під час кризи в Перській затоці 2017 року, пов'язаної з бойкотом Катару, ОАЕ підтримали Саудівську Аравію, але не ізолювали повністю Катар. Це дозволило зберегти стабільність у довгострокових торгових та інвестиційних інтересах, зменшуючи політичну напруженість.

Водночас ОАЕ застосовують гібридний підхід, поєднуючи нейтральність із активним втручанням у деякі конфлікти. Так, у Лівії Емірати підтримали генерала Халіфа Хафтара військовою допомогою, одночасно пропонуючи мирні ініціативи через міжнародні організації, такі як ООН. Цей баланс дозволяє ОАЕ не тільки впливати на хід подій, але й підтримувати позитивний імідж миротворця[40].

Політика ОАЕ щодо конфліктів базується на прагматизмі та залежить від конкретних обставин. Хоча втручання може зміцнити геополітичний вплив, збереження нейтральної позиції часто є більш вигідним для довгострокових економічних і дипломатичних інтересів. Як зазначають аналітики, успіх ОАЕ

полягає у здатності балансувати між цими стратегіями, адаптуючись до сучасних міжнародних викликів.

ОАЕ стали впливовим учасником у вирішенні регіональних криз, використовуючи свою дипломатичну нейтральність, економічні можливості та стратегічне розташування. За останні десятиліття вони зарекомендували себе як посередник, який може підтримувати діалог між сторонами конфліктів, ініціювати мирні переговори та надавати гуманітарну допомогу в зонах криз. Це відповідає їхнім прагненням зміцнити міжнародний статус як держави, що сприяє стабільності та розвитку в регіоні Близького Сходу та поза його межами.

Один з ключових чинників успіху ОАЕ в ролі посередника — їхній нейтральний статус на міжнародній арені. Завдяки відсутності прямої участі у багатьох регіональних конфліктах вони здобули репутацію надійного партнера для як арабських, так і західних країн. Крім того, їхня фінансова міць дозволяє не лише надавати дипломатичну, а й матеріальну підтримку сторонам конфліктів, що ще більше сприяє їхній ефективній ролі посередника[53].

Одним із важливих прикладів посередницької діяльності ОАЕ стало їхнє активне залучення до процесу нормалізації відносин між Ізраїлем і кількома арабськими країнами через Авраамові угоди, укладені в 2020 році. ОАЕ відіграли ключову роль у досягненні угод між Ізраїлем, Бахрейном і Суданом, що започаткувало нову етап співпраці в регіоні. Це сприяло зниженню напруженості та створенню можливостей для економічного партнерства і культурного обміну[24].

ОАЕ також активно працюють над врегулюванням конфлікту в Ємені. Спочатку вони підтримували Саудівську Аравію в рамках військової коаліції, але в 2019 році змінили свою стратегію, зосередившись на дипломатичних ініціативах і наданні гуманітарної допомоги. Емірати виступили за поновлення переговорів під егідою ООН та організували доставку продовольства й медикаментів у постраждалі від війни регіони[57].

ОАЕ застосовують різноманітні інструменти для досягнення своїх цілей як посередника. Одним з основних є створення платформ для діалогу, зокрема Дубай і

Абу-Дабі часто стають місцями для міжнародних конференцій та неформальних переговорів між конфліктуючими сторонами. Окрім того, Емірати активно використовують свої дипломатичні зв'язки для формування коаліцій і просування мирних ініціатив через такі організації, як ООН та інші міжнародні структури[72].

Ще одним важливим аспектом посередницької діяльності ОАЕ є надання гуманітарної допомоги. Емірати активно виділяють ресурси для підтримки мирного населення в зонах конфліктів, що допомагає їм здобути довіру сторін і мати вплив на хід переговорів. Наприклад, у 2021 році ОАЕ стали одними з найбільших донорів гуманітарної допомоги Ємену, фінансуючи програми ООН і підтримуючи місцеві організації[124].

Попри досягнуті успіхи, ОАЕ стикаються з низкою викликів у своїй посередницькій діяльності. Однією з основних проблем є конкуренція з іншими регіональними акторами, такими як Саудівська Аравія, Катар та Туреччина, які також намагаються зміцнити свої позиції в регіоні через посередницькі зусилля. Крім того, іноді роль ОАЕ піддається критиці через її суперечливість: участь у військових конфліктах поряд з дипломатичними ініціативами може поставити під сумнів їхню нейтральність і знизити довіру до їхніх миротворчих зусиль[127].

Роль ОАЕ як посередника в регіональних конфліктах є важливою складовою їхньої зовнішньої політики. Завдяки поєднанню дипломатичних, економічних та гуманітарних зусиль, Емірати змогли значно посилити свій вплив як у регіоні, так і за його межами. Незважаючи на певні труднощі, їхній внесок у вирішення конфліктів та забезпечення стабільності сприяє зміцненню міжнародного миру та безпеки.

Висновки до 3 розділу

Об'єднані Арабські Емірати (ОАЕ) активно беруть участь у міжнародних організаціях, що є важливою частиною їхньої зовнішньої політики. Це дозволяє країні зміцнювати свій вплив на світовій арені, сприяти стабільності в регіоні та вирішувати глобальні проблеми. ОАЕ працюють у таких організаціях, як ООН, Ліга

арабських держав (ЛАД), Рада співробітництва арабських країн Перської затоки (РСАКПЗ) та міжнародні фінансові інститути, зокрема Світова організація торгівлі (СОТ) і Міжнародний валютний фонд (МВФ).

У межах ООН ОАЕ активно підтримують миротворчі місії, надають гуманітарну допомогу та беруть участь у вирішенні глобальних проблем, таких як зміни клімату і боротьба з тероризмом. Вони сприяють мирному врегулюванню конфліктів і підтримують ініціативи з прав людини. У Лізі арабських держав ОАЕ займають важливу роль у зміцненні політичної і економічної інтеграції арабських країн, а також у вирішенні регіональних криз.

Рада співробітництва арабських країн Перської затоки є ще однією платформою, де ОАЕ активно працюють над економічною співпрацею, стабільністю регіону та енергетичною безпекою. ОАЕ також є важливим учасником міжнародних економічних інститутів, таких як СОТ і МВФ, де вони сприяють розвитку міжнародної торгівлі, сталого розвитку та економічної стабільності.

Таким чином, участь ОАЕ в міжнародних організаціях дозволяє їм зміцнювати свої позиції на глобальній арені, сприяти мирному вирішенню конфліктів, розвитку економіки та стабільності як у своєму регіоні, так і в світі в цілому.

Гуманітарна та культурна дипломатія є важливими складовими зовнішньої політики Об'єднаних Арабських Еміратів (ОАЕ). Вони використовують ці інструменти для зміцнення міжнародних відносин, просування національних інтересів, а також для сприяння стабільності та розвитку в регіоні та за його межами.

ОАЕ активно залучають гуманітарну допомогу як частину своєї зовнішньої політики, що дозволяє їм зміцнювати репутацію відповідальної держави на міжнародній арені. Вони є одним з найбільших донорів гуманітарної допомоги в світі, особливо в кризових ситуаціях, таких як конфлікти в Ємені, Сирії, а також у підтримці біженців і постраждалих від природних катастроф. ОАЕ надають фінансову допомогу через міжнародні організації, зокрема ООН, і створюють власні ініціативи для надання медичних послуг, продовольчої допомоги, а також для відновлення інфраструктури в постраждалих регіонах.

Культурна дипломатія також відіграє важливу роль у зовнішній політиці ОАЕ. Країна активно просуває свою культуру, історію та досягнення через культурні обміни, виставки, фестивалі та різноманітні культурні ініціативи. Одним із найбільш яскравих прикладів є створення в ОАЕ міжнародних культурних центрів, таких як Музей Лувр в Абу-Дабі, а також організація різноманітних культурних подій, які сприяють культурному діалогу між народами.

Важливим аспектом культурної дипломатії є її підтримка освіти. ОАЕ активно інвестують у створення міжнародних освітніх центрів, наукових досліджень та розвиток висококваліфікованих кадрів. Вони мають партнерські стосунки з провідними університетами та дослідницькими установами по всьому світу, що дозволяє обмінюватися знаннями та сприяти розвитку науки.

Таким чином, гуманітарна та культурна дипломатія є важливими інструментами зовнішньої політики ОАЕ, які дозволяють їм сприяти зміцненню міжнародних відносин, розвитку глобального партнерства та підтримці стабільності в регіоні. Вони допомагають ОАЕ формувати позитивний міжнародний імідж, просувати свої національні інтереси та сприяти глобальному розвитку.

Політика нейтралітету та медіації є ключовими аспектами зовнішньої політики Об'єднаних Арабських Еміратів (ОАЕ), що дозволяє їм займати важливу роль у вирішенні регіональних конфліктів. Емірати прагнуть зберігати баланс між своєю роллю як миротворця і необхідністю підтримувати стратегічні союзники у кризових ситуаціях. Завдяки такому підходу ОАЕ здобули репутацію посередника, здатного надавати допомогу в пошуку мирних рішень для різних регіональних криз.

ОАЕ активно застосовують політику нейтралітету, намагаючись уникати прямої участі у конфліктах, водночас підтримуючи дипломатичні зусилля для їх врегулювання. Це дозволяє їм зберігати стосунки з усіма сторонами конфлікту та надавати допомогу через посередницькі канали. Така нейтральна позиція дає можливість проводити мирні переговори, не ставши частиною протистояння, і надавати гуманітарну допомогу тим, хто її потребує.

Медіація, у свою чергу, є важливим інструментом зовнішньої політики ОАЕ. Вони використовують свою дипломатичну нейтральність для організації переговорів між конфліктуючими сторонами, надаючи свою територію для зустрічей і сприяючи розробці мирних рішень. ОАЕ активно працюють через міжнародні організації, такі як ООН, а також мають власні ініціативи, спрямовані на підтримку миру в регіоні. Важливим аспектом медіації є не тільки допомога у досягненні угод, але й довгострокова підтримка процесу відновлення після конфлікту.

Один із найбільш яскравих прикладів успішної медіації ОАЕ – це їхній вклад у нормалізацію відносин між Ізраїлем і арабськими державами у рамках Авраамових угод 2020 року. Ці угоди стали важливим кроком до стабільності в регіоні і показали здатність ОАЕ активно просувати дипломатичні ініціативи, що ведуть до співпраці, а не конфліктів.

Таким чином, політика нейтралітету та медіації допомагає Об'єднаним Арабським Еміратам займати активну роль у вирішенні регіональних конфліктів, сприяючи миру та стабільності в Близькому Сході та за його межами. Їхній підхід до зовнішньої політики дозволяє не лише зміцнювати дипломатичні позиції, але й активно сприяти глобальному миру та розвитку.

ВИСНОВКИ

Враховуючи вищевикладене можна сформулювати наступні висновки:

Формування Об'єднаних Арабських Еміратів і створення єдиної держави в 1971 році стали важливою віхою в історії Перської затоки. До цього часу територія, що сьогодні є ОАЕ, складалася з кількох незалежних еміратів, кожен з яких мав свою автономію та відмінні політичні структури. Проте після отримання незалежності від Великої Британії в 1971 році, емірати об'єдналися під керівництвом шейха Зайда бін Султана Аль Нахаяна, щоб створити єдину федерацію. Це об'єднання було зумовлене як необхідністю забезпечення економічної стабільності та розвитку, так і прагненням досягти політичної стабільності в регіоні. Важливу роль у цьому процесі зіграло розуміння необхідності збереження культурної та релігійної єдності, а також спільного управління природними ресурсами, зокрема нафтою, що стало основою економічного зростання країни.

Британська колоніальна спадщина відіграла значну роль у формуванні зовнішньої політики Об'єднаних Арабських Еміратів. Під владою Великої Британії емірати набули важливих міжнародних зв'язків і досвіду у веденні зовнішньої політики, що допомогло ОАЕ в перші роки її незалежності. Британія активно сприяла розвитку інфраструктури, зміцненню адміністративних структур та підтримці стабільності в регіоні. Після отримання незалежності ОАЕ успадкували певні дипломатичні та військові зв'язки з Британією, що дозволило країні ефективно інтегруватися в міжнародні організації, такі як ООН та ОПЕК. Крім того, колишній вплив Великої Британії в регіоні залишився важливим чинником у формуванні зовнішньополітичних стратегій ОАЕ, зокрема у відносинах з країнами Перської затоки та арабським світом.

Енергетична дипломатія Об'єднаних Арабських Еміратів (ОАЕ) є важливим інструментом зовнішньої політики, спрямованим на забезпечення енергетичної безпеки та посилення глобальних стратегічних відносин. Країна активно використовує свої нафтові та газові ресурси для укладання вигідних міжнародних угод, одночасно розвиваючи партнерства з іншими енергетичними державами та інвестуючи в інноваційні технології. ОАЕ прагнуть диверсифікувати джерела

енергії, активно розвиваючи відновлювальні ресурси, зокрема сонячну енергетику, що сприяє зменшенню залежності від викопних видів палива. Їхня участь у глобальних енергетичних організаціях, таких як ОПЕК, підкреслює їхню важливість у регулюванні світових енергетичних ринків. Загалом, енергетична дипломатія ОАЕ допомагає зміцнювати позиції країни на міжнародній арені, підтримуючи стабільність і розвиток як власної економіки, так і глобальної енергетичної інфраструктури.

Відносини Об'єднаних Арабських Еміратів (ОАЕ) з країнами Перської затоки та арабським світом характеризуються стабільністю, стратегічним партнерством та активною співпрацею в різних сферах, таких як економіка, безпека, культура та енергетика. ОАЕ виступають лідером в арабському світі, активно сприяючи розвитку регіональної інтеграції через участь у таких організаціях, як Рада співпраці арабських держав Перської затоки (ССАГПЗ). Емірати активно підтримують економічну та політичну стабільність у регіоні, укладаючи вигідні угоди з іншими арабськими країнами та виступаючи посередником у вирішенні конфліктів. Крім того, ОАЕ займають важливу роль у дипломатичних та гуманітарних ініціативах в арабському світі, що зміцнює їхні позиції як впливового гравця на Близькому Сході.

Партнерство Об'єднаних Арабських Еміратів (ОАЕ) з глобальними гравцями, такими як США, ЄС та Китай, є ключовим аспектом їхньої зовнішньої політики. Відносини з США відзначаються довготривалою співпрацею у сферах безпеки, оборони та боротьби з тероризмом. ОАЕ є важливим союзником США в регіоні Перської затоки, що сприяє стабільності та безпеці в арабському світі. У відносинах з ЄС Емірати активно співпрацюють у питаннях економіки, технології.

Об'єднані Арабські Емірати (ОАЕ) активно беруть участь у міжнародних організаціях, що є важливою частиною їхньої зовнішньої політики. Це дозволяє країні зміцнювати свій вплив на світовій арені, сприяти стабільності в регіоні та вирішувати глобальні проблеми. ОАЕ працюють у таких організаціях, як ООН, Ліга арабських держав (ЛАД), Рада співробітництва арабських країн Перської затоки

(РСАКПЗ) та міжнародні фінансові інститути, зокрема Світова організація торгівлі (СОТ) і Міжнародний валютний фонд (МВФ).

У межах ООН ОАЕ активно підтримують миротворчі місії, надають гуманітарну допомогу та беруть участь у вирішенні глобальних проблем, таких як зміни клімату і боротьба з тероризмом. Вони сприяють мирному врегулюванню конфліктів і підтримують ініціативи з прав людини. У Лізі арабських держав ОАЕ займають важливу роль у зміцненні політичної і економічної інтеграції арабських країн, а також у вирішенні регіональних криз.

Рада співробітництва арабських країн Перської затоки є ще однією платформою, де ОАЕ активно працюють над економічною співпрацею, стабільністю регіону та енергетичною безпекою. ОАЕ також є важливим учасником міжнародних економічних інститутів, таких як СОТ і МВФ, де вони сприяють розвитку міжнародної торгівлі, сталого розвитку та економічної стабільності.

Таким чином, участь ОАЕ в міжнародних організаціях дозволяє їм зміцнювати свої позиції на глобальній арені, сприяти мирному вирішенню конфліктів, розвитку економіки та стабільності як у своєму регіоні, так і в світі в цілому.

Гуманітарна та культурна дипломатія є важливими складовими зовнішньої політики Об'єднаних Арабських Еміратів (ОАЕ). Вони використовують ці інструменти для зміцнення міжнародних відносин, просування національних інтересів, а також для сприяння стабільності та розвитку в регіоні та за його межами.

ОАЕ активно залучають гуманітарну допомогу як частину своєї зовнішньої політики, що дозволяє їм зміцнювати репутацію відповідальної держави на міжнародній арені. Вони є одним з найбільших донорів гуманітарної допомоги в світі, особливо в кризових ситуаціях, таких як конфлікти в Ємені, Сирії, а також у підтримці біженців і постраждалих від природних катастроф. ОАЕ надають фінансову допомогу через міжнародні організації, зокрема ООН, і створюють власні ініціативи для надання медичних послуг, продовольчої допомоги, а також для відновлення інфраструктури в постраждалих регіонах.

Культурна дипломатія також відіграє важливу роль у зовнішній політиці ОАЕ. Країна активно просуває свою культуру, історію та досягнення через культурні обміни, виставки, фестивалі та різноманітні культурні ініціативи. Одним із найбільш яскравих прикладів є створення в ОАЕ міжнародних культурних центрів, таких як Музей Лувр в Абу-Дабі, а також організація різноманітних культурних подій, які сприяють культурному діалогу між народами.

Важливим аспектом культурної дипломатії є її підтримка освіти. ОАЕ активно інвестують у створення міжнародних освітніх центрів, наукових досліджень та розвиток висококваліфікованих кадрів. Вони мають партнерські стосунки з провідними університетами та дослідницькими установами по всьому світу, що дозволяє обмінюватися знаннями та сприяти розвитку науки.

Таким чином, гуманітарна та культурна дипломатія є важливими інструментами зовнішньої політики ОАЕ, які дозволяють їм сприяти зміцненню міжнародних відносин, розвитку глобального партнерства та підтримці стабільності в регіоні. Вони допомагають ОАЕ формувати позитивний міжнародний імідж, просувати свої національні інтереси та сприяти глобальному розвитку.

Політика нейтралітету та медіації є ключовими аспектами зовнішньої політики Об'єднаних Арабських Еміратів (ОАЕ), що дозволяє їм займати важливу роль у вирішенні регіональних конфліктів. Емірати прагнуть зберігати баланс між своєю роллю як миротворця і необхідністю підтримувати стратегічні союзники у кризових ситуаціях. Завдяки такому підходу ОАЕ здобули репутацію посередника, здатного надавати допомогу в пошуку мирних рішень для різних регіональних криз.

ОАЕ активно застосовують політику нейтралітету, намагаючись уникати прямої участі у конфліктах, водночас підтримуючи дипломатичні зусилля для їх врегулювання. Це дозволяє їм зберігати стосунки з усіма сторонами конфлікту та надавати допомогу через посередницькі канали. Така нейтральна позиція дає можливість проводити мирні переговори, не ставши частиною протистояння, і надавати гуманітарну допомогу тим, хто її потребує.

Медіація, у свою чергу, є важливим інструментом зовнішньої політики ОАЕ. Вони використовують свою дипломатичну нейтральність для організації переговорів між конфліктуючими сторонами, надаючи свою територію для зустрічей і сприяючи розробці мирних рішень. ОАЕ активно працюють через міжнародні організації, такі як ООН, а також мають власні ініціативи, спрямовані на підтримку миру в регіоні. Важливим аспектом медіації є не тільки допомога у досягненні угод, але й довгострокова підтримка процесу відновлення після конфлікту.

Один із найбільш яскравих прикладів успішної медіації ОАЕ – це їхній вклад у нормалізацію відносин між Ізраїлем і арабськими державами у рамках Авраамових угод 2020 року. Ці угоди стали важливим кроком до стабільності в регіоні і показали здатність ОАЕ активно просувати дипломатичні ініціативи, що ведуть до співпраці, а не конфліктів.

Таким чином, політика нейтралітету та медіації допомагає Об'єднаним Арабським Еміратам займати активну роль у вирішенні регіональних конфліктів, сприяючи миру та стабільності в Близькому Сході та за його межами. Їхній підхід до зовнішньої політики дозволяє не лише зміцнювати дипломатичні позиції, але й активно сприяти глобальному миру та розвитку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Австралія постачатиме уран для атомних електростанцій ОА. УКРІНФОРМ. URL: http://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1380912avstraliya_postachatime_uran_dlya_atomnih_elektrostantsiy_oae_1745765.html
2. Відносини України із країнами Близького Сходу та Африки. МЗС Украї-ни. URL: <https://mfa.gov.ua/dvostoronnye-spivrobitnictvo/5-td>
3. Віталій Федянін. З чим Джо Байден повернувся з Близького Сходу. Дзеркало тижня. 18 липня 2022 р. URL: <https://zn.ua/ukr/international/z-chim-dzho-bajden-povernuvsja-z-blizkoho-skhodu.html>
4. Волович О. Україна і держави Перської затоки: співпраця в енергетичній сфері. Частина 3. Борисфен Інтел. URL: <http://bintel.com.ua/uk/article/ukraina-i-gosudarstva-persidskogo-zaliva3/>
5. Іщенко М. Арабський світ від минулого до сьогодення. Світогляд. 2016. No 5 (61). С. 72-80.
6. Міністр закордонних справ: Служитель Двох Святинь удосконалив принцип зміцнення міжнародного престижу Королівства. URL: <http://www.alriyadh.com/832593>.
7. Мудрієвська І. І. Шейх Заїд бін Султан Аль Нагаян як засновник Об'єднаних Арабських Еміратів. Досвід Ради співробітництва арабських держав Перської затоки у процесах історичного поступу Близькосхідного регіону: збірник наукових праць. За заг. ред. канд. іст. наук., доц. ВО Шведа, 2022. 63-81.

8. Назарков В. К. Становлення та сучасний стан зовнішньополітичного вектору Об'єднаних Арабських Еміратів. Політикус : наук. журнал. 2019. № 5. С. 20-24.
9. Об'єднані Арабські Емірати: загальна характеристика країни. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/geograf/23639/>
10. Огляд ринку: Об'єднані Арабські Емірати. URL: https://iab.com.ua/wp-content/uploads/2023/02/Oglyad-rynktiv_-OAE_10022023-1.pdf
11. Підлущкий О. Заїд Бін Султан Аль Нахаян: монарх, який став Президентом квітучої федерації. Дзеркало тижня. URL: https://zn.ua/ukr/personalities/zayid-bin-sultan-al-nahayan-monarh-yakiy-stav-prezidentom-kvituchoyi-federaciyi-_html
12. Політичні відносини між Україною та ОАЕ. URL: <https://uae.mfa.gov.ua/ua/ukraine-ae/diplomacy>.
13. Посольство Об'єднаних Арабських Еміратів в Україні. United Arab Emirates Ministry of Foreign Affairs and International Cooperation. URL: <https://www.mofaic.gov.ae/uk-UA/Missions/Kiev/The-UAE>
14. Спадкоємець престолу: Королівство виникло на основі салафізму і не відмовиться від нього. URL: <http://ksa.daralhayat.com/ksaarticle/344324>.
15. Федянін В. О. ДИПЛОМАТИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ ОАЕ. In The 9 th International scientific and practical conference “Science and innovation of modern world”(May 18-20, 2023) Cognum Publishing House, London, United Kingdom. 2023. 727 p. (p. 481).
16. Ядерна енергетика у світі та Україні: поточний стан та перспективи розвитку. Центр Разумкова. К., 2015. 26 с. URL: http://razumkov.org.ua/upload/2015_atom-1.pdf
17. A Federal Law by Decree No. 6 of 2009. Concerning the Peaceful Uses of Nuclear Energy. URL: https://www.fanr.gov.ae/En/Documents/20101024_nuclear-law-scan-eng.pdf

18. Abdulkhaleq Abdullah. Repercussions of the Arab Spring on GCC States. Arab Center for Research & Policy Studies. May 2012. URL: <https://www.jstor.org/stable/resrep12637>
19. Abdulkhaleq Abdullah. Twitter. URL: https://twitter.com/Abdulkhaleq_UAE/status/1664684245913042959
20. About the UAE. URL: u.ae/en/about-the-uae
21. About Us. Our History. Abu Dhabi Fund for Development. URL: <https://www.adfd.ae/english/ABOUTADFD/OurHistory/Pages/history.aspx>
22. About US. Zayed Charitable and Humanitarian Foundation. URL: <https://www.zayedCHF.gov.ae/AboutCharity/AboutCharity>
23. Adam Krzymowski. Role and Significance of the United Arab Emirates Foreign Aid for Its Soft Power Strategy and Sustainable Development Goals. Social Sciences, 2022. Zayed University. URL: <https://zuscholars.zu.ac.ae/cgi/viewcontent.cgi?article=5852&context=works>
24. Al Jazeera Abraham Accords: A New Chapter in Middle East Peace. 2020.
25. Aldroubi, Mina. 2018. UAE to take the international lead on soft power. The National, December 27. URL: <https://www.thenational.ae/world/gcc/uae-to-take-international-lead-on-soft-power-1.806868>
26. Alzaabi M. Foreign policy of the United Arab Emirates (UAE): Continuity and change. In Smart Technologies and Innovation for a Sustainable Future: Proceedings of the 1st American University in the Emirates International Research Conference—Dubai, UAE 2017 (pp. 141-148). Springer International Publishing. 2019.
27. Arab Culture Forum. Promoting Cultural Identity in Arab States. 2023. URL: www.arabculture.org
28. Arab League. (2023). UAE's Role in Regional Security Initiatives. URL: www.arableague.org
29. Bader, Al-Saif. The UAE: Aid Serves Many Purposes. In As Gulf Donors Shift Priorities, Arab States Search for Aid. Edited by Michele Dunne. Riad El Solh:

Carnegie Endowment for International Peace, 2020. URL: <https://carnegie-mec.org/2020/06/09/uae-aid-serves-many-purposes-pub-82004>

30. Bassam Fattouh. The US Tight Oil Revolution and Its Impact on the Gulf Cooperation Council Countries: Beyond the Supply Shock. The Oxford Institute for Energy Studies. OIES Paper: WPM 54. October 2014.

31. Bloomberg. Negotiations on UAE's Production Quota. 2023. URL: www.bloomberg.com

32. Butter, David. Egypt and the Gulf. Allies and Rivals. Research Paper 20. 2020. URL: <https://www.chathamhouse.org/2020/04/egypt-and-gulf>

33. Christopher M. Blanchard, Paul K. Kerr. The United Arab Emirates Nuclear Program and Proposed U.S. Nuclear Cooperatio. Congressional URL:<https://www.fas.org/sgp/crs/nuke/R40344.pdf>

34. COP28 UAE. Climate Ambitions of the UAE. 2023. URL: www.cop28.com

35. Davidson, C. MShadow Wars: The Secret Struggle for the Middle East. Oneworld / Allen & Unwin. 2016.

36. Deniz Gökalp. The UAE's Humanitarian Diplomacy: Claiming State Sovereignty, Regional Leverage and International Recognition. Chr. Michelsen Institute. URL: <https://www.cmi.no/publications/7169-the-uaes-humanitarian-diplomacy-claiming-state-sovereignty>

37. DP World and Somaliland's new economic zone in Berbera to serve as regional trade hub. The National. URL: <https://www.thenationalnews.com/business/economy/2023/03/03/dp-world-and-somalilands-new-economic-zone-in-berbera-to-serve-as-regional-trade-hub/>

38. DP World launches & 442m port expansion in Somaliland. The National. URL: <https://www.thenationalnews.com/business/economy/dp-world-launches-442m-port-expansion-in-somaliland-1.779605>

39. Economic Arab Report. Economic Cooperation within the Arab League. 2023. URL: www.economicarab.org

40. El-Haddad A. Geopolitical Strategies of the UAE in the MENA Region. Middle East Journal. 2020.
41. Embassy of the United Arab Emirates. Washington DC. URL: <https://www.uae-embassy.org>
42. Emirates Nuclear Energy Corporation. URL: <http://www.enec.gov.ae>
43. Enayatollah Yazdani. International Relations and Diplomacy, July 2020, Vol. 8, No. 07, pp. 298-320.
44. Energy Intelligence. UAE in Global Energy Diplomacy. 2023. URL: www.energyintel.com
45. Federal Authority of Nuclear Regulation. URL: <http://www.fanr.gov.ae>
46. Frantzman, Seth. UAE-Egypt relations grow with Sheikh Mohamed bin Zayed visit to Sisi. The Cairo-Abu Dhabi relationship has grown strong. Jerusalem Post, December 17, 2020. URL: <https://www.jpost.com/middle-east/uae-egypt-relations-grow-with-sheikh-mohamed-bin-zayed-visit-to-sisi-652421>
47. Gargash A. The UAE's Foreign Policy: Stability in an Uncertain Region. Foreign Affairs. 2019.
48. GCC common market comes into effect. Arabian Business. URL: <https://www.arabianbusiness.com/markets/equities/markets-companies/gcc-common-market-comes-into-effect-122387>
49. Gibbins, Justin. Power play: The United Arab Emirates' new approach to geopolitics. Journal of Middle Eastern Politics and Policy. 2017. URL: <http://hksjmepp.com/united-arab-emirates-geopolitics/>
50. Giorgio Cafiero. The UAE-Iran Rapprochement: Causes and Effects. Gulf International Forum. URL: <https://gulffif.org/the-uae-iran-rapprochement-causes-and-effects/>
51. Gökalp, Deniz. 2020. The UAE's Humanitarian Diplomacy: Claiming State Sovereignty, Regional Leverage and International Recognition. CMI Working Paper no 1. February. URL:

<https://www.cmi.no/publications/7169-the-uaes-humanitariandiplomacy-claiming-state-sovereignty>

52. Gulf News. 2017. UAE's Soft Power Strategy discussed. Gulf News, September 26. URL: <https://gulfnews.com/uae/government/uaes-soft-power-strategy-discussed-1.2096694>

53. Gulf Research Center UAE. Foreign Policy and Regional Stability. 2020.

54. Günek, Abdulsamet. 2018. A New Type of Soft Power: Country Branding. International Journal of Cultural and Social Studies 4: 252–59. URL: <https://dergipark.org.tr/download/article-file/525907>

55. Hertog, Steffen. 2017. A Quest for Significance: Gulf Oil Monarchies' International 'Soft Power' Strategies and Their Local Urban Dimensions. LSE Kuwait Programme Paper Series 42; London: The London School of Economics and Political Science, LSE Kuwait Programme.

56. How the GCC was formed in Abu Dhabi, helping the Gulf find a common voice and purpose. The National. URL: <https://www.thenationalnews.com/uae/heritage/2023/05/25/gcc-formed-gulf/>

57. Human Rights Watch. Yemen: Humanitarian Aid and Conflict. 2021.

58. Humanitarian aid contributions. OCHA Services. Financial Tracking Service. URL: <https://fts.unocha.org/>

59. Humanitarian and Development Cooperation. United Arab Emirates. Ministry of Foreign Affairs. URL: <https://www.mofa.gov.ae/en/The-Ministry/The-Foreign-Policy/Humanitarian-and-Development-Cooperation>

60. IHC at a Glance. International Humanitarian City. URL: <https://www.ihc.ae/ihc-at-a-glance/>

61. In the UAE, the United States has a quiet, potent ally nicknamed "Little Sparta". The Washington Post. URL: https://www.washingtonpost.com/world/national-security/in-the-uae-the-united-states-has-a-quiet-potent-ally-nicknamed-little-sparta/2014/11/08/3fc6a50c-643a-11e4-836c-83bc4f26eb67_story.html

62. International Advisory Board. URL: <http://www.uaeiab.ae/>

63. International Trade Map. United Arab Emirates. Ministry of Economy. URL: <https://www.moec.gov.ae/en/international-trade-map>
64. Iran summons China envoy over islands dispute statement with UAE. Al Jazeera. URL: <https://www.aljazeera.com/news/2022/12/11/iran-summons-china-envoy-over-disputed-islands-with>
65. IRENA. Renewable Energy Leadership in UAE. 2023. URL: www.irena.org
66. Jean-Loup Samaan. The Logic of the Emirati Grand Strategy. Middle East Institute. National University of Singapore. Middle East Insights, No. 247, October 20, 2020. URL: <https://mei.nus.edu.sg/wp-content/uploads/2020/10/Insight-247-Jean-Loup-Samaan.pdf>
67. Joint Statement Following the Summit of the Leaders of the United States and the Gulf Cooperation Council (GCC) Countries. The White House. URL: <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/statements-releases/2022/07/16/joint-statement-following-the-summit-of-the-leaders-of-the-united-states-and-the-gulf-cooperation-council-gcc-countries/>
68. Jonathan Fulton. China-UAE in the Belt and Road Era. *Journal of Arabian Studies*, December 2019, pp. 253-268.
69. Jonathan Fulton. China's Changing Role in the Middle East. Atlantic Council. URL: https://www.atlanticcouncil.org/wp-content/uploads/2019/06/Chinas_Changing_Role_in_the_Middle_East.pdf
70. July/August 2022 UAE Survey Shows U.S. Leads Iran, but Lags Russia and China. The Washington Institute for Near East Policy. URL: <https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/julyaugust-2022-uae-survey-shows-us-leads-iran-lags-russia-and-china>
71. Kamrava M. *The International Politics of the Persian Gulf*, Syracuse University Press. 2011.
72. Katzman K. *The UAE's Role in Middle East Politics*. Congressional Research Service. 2021.

73. Khan A. Economic Transformation in the Gulf: The Role of Foreign Investment in UAE and Other GCC Countries. *Middle East Economic Review*, 2015. 5(3), 35-45.
74. Kristian Coates Ulrichsen. Missed Opportunities and Failed Integration in the GCC. Arab Center Washington DC. URL: <https://arabcenterdc.org/resource/missed-opportunities-and-failed-integration-in-the-gcc/>
75. MOFAIC. 2017a. Promoting Global Peace and Prosperity. UAE Policy for Foreign Assistance 2017–2021. Abu Dhabi: United Arab Emirates Ministry of Foreign Affairs and International Cooperation.
76. Mohamed bin Zayed, French President attend signing of agreements, MoUs. Emirates News Agency WAM. URL: <https://www.wam.ae/en/details/1395302999431>
77. Mohamed bin Zayed. Twitter. URL: <https://twitter.com/MohamedBinZayed/status/1645396321321320453>
78. More Emirati Military Involvement in Somalia Could Help Curb al-Shabab. The Washington Institute for Near East Policy. URL: <https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/more-emirati-military-involvement-somalia-could-help-curb-al-shabab>
79. National Archives. URL: www.na.ae/en/
80. Niu Song. The Strategic partnership between South Korea and the United Arab Emirates. URL: <http://docplayer.biz.tr/1926919-The-strategic-partnership-between-south-korea-and-the-united-arab-emirates.html>
81. Nuclear Power in the United Arab Emirates // World Nuclear Association. URL: <http://www.world-nuclear.org/information-library/country-profiles/countries-t-z/united-arab-emirates.aspx>
82. OPEC. UAE's Role in Oil Market Stabilization. 2023. URL: www.opec.org
83. Paul K. Kerr, Mary Beth D. Nikitin, Mark Holt. Nuclear Energy Cooperation with Foreign Countries: Issues for Congress // Congressional URL: <https://www.fas.org/sgp/crs/nuke/R41910.pdf>

84. Policy of the United Arab Emirates on the Evaluation and Potential Development of Peaceful Nuclear Energy. URL: <https://www.fanr.gov.ae/En/Documents/whitepaper.pdf>
85. Popular statistical tables, country (area) and regional profiles. UNdata. URL: <https://data.un.org/default.aspx>
86. Population and demographic mix The United Arab Emirates' Government portal. URL: <https://u.ae/en/information-and-services/social-affairs/preserving-the-emirati-national-identity/population-and-demographic-mix>
87. ReliefWeb. UAE Humanitarian Aid in Arab League Framework. 2023. URL: www.reliefweb.int
88. Remarks by President Biden at the GCC + 3 Summit Meeting. The White House. URL: <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/speeches-remarks/2022/07/16/remarks-by-president-biden-at-the-gcc-3-summit-meeting/>
89. Reuters. OPEC+ Agreement and UAE's Contribution. 2023. URL: www.reuters.com
90. Robert A. Manning. The shale revolution and the new geopolitics of energy. Atlantic Council. URL: https://www.atlanticcouncil.org/wp-content/uploads/2014/10/Shale_Revolution_and_the_New_Geopolitics_of_Energy.pdf
91. Sato, S. Britain and the formation of the Gulf States. Manchester, England: Manchester University Press. Retrieved Nov 12, 2024, from <https://doi.org/10.7765/9781784997328>
92. Saudi-UAE competition threatens to upend the GCC. Financial Times. URL: <https://www.ft.com/content/054f0788-e5f4-4b59-80c6-2e9cfd7b0a5a>
93. Shale producers need to show restraint amid higher prices, UAE energy minister says. The National. URL: <https://www.thenationalnews.com/business/energy/shale-producers-need-to-show-restraint-amid-higher-prices-uae-energy-minister-says-1.1145336>
94. Statement of the Riyadh Summit for Cooperation and Development between the GCC and the People's Republic of China. Gulf Cooperation Council. General

- Secretariat. URL: <https://www.gcc-sg.org/ar-sa/MediaCenter/NewsCooperation/News/Pages/news2022-12-9-4.aspx>
95. Tawazun to manage procurements, contracts of UAE Armed Forces, Abu Dhabi Police. Emirates News Agency WAM. URL: <https://wam.ae/en/details/1395302913150>
96. The Annual Review of the UAE for 1975 by HM Ambassador at Abu Dhabi D J McCarthy to The Secretary of State for Foreign and Commonwealth Affairs. 10 January, 1976. The National Archives, London, England, file FCO 8/2659.
97. The failure of partner-led, US-enabled policy in the Horn of Africa: The case study of Somalia. Middle East Institute. URL: <https://www.mei.edu/publications/failure-partner-led-us-enabled-policy-horn-africa-case-study-somalia>
98. The United Arab Emirates becomes the first Participant in the OECD Development Assistance Committee (DAC). DAC global relations. OECD Home. URL: <https://www.oecd.org/dac/dac-global-relations/uae-participant-dac.htm>
99. Tusan, M. Britain and the Middle East: new historical perspectives on the Eastern Question. *History Compass*, (2010). 8(3), 212-222.
100. UAE Annual Foreign Aid Reports. United Arab Emirates. Ministry of Foreign Affairs. URL: <https://www.mofa.gov.ae/en/The-Ministry/UAE-International-Development-Cooperation/Annual-Foreign-Aid-Report>
101. UAE defence ministry says French warplanes not a substitute for U.S. jets. Reuters. URL: <https://www.reuters.com/world/middle-east/uae-defence-ministry-says-french-warplanes-not-substitute-us-jets-2021-12-05/>
102. UAE Foreign Aid Policy. United Arab Emirates. Ministry of Foreign Affairs. URL: <https://www.mofa.gov.ae/en/The-Ministry/UAE-International-Development-Cooperation/UAE-Foreign-Aid-Policy>
103. UAE needs no mediation on monetary union decision. WAM. URL: <https://wam.ae/en/details/1395228378673>

104. UAE official calls for “unambivalent” US security commitment. Reuters. URL: <https://www.reuters.com/world/middle-east/uae-official-calls-unambivalent-us-security-commitment-2022-11-14/>
105. UAE President, Serbian President witness announcement of UAE-Serbia comprehensive strategic partnership, agreement signings. Emirates News Agency WAM. URL: <https://wam.ae/en/details/1395303082307>
106. UAE rejects mischaracterisation of US-UAE conversations regarding maritime security. United Arab Emirates. Ministry of Foreign Affairs. URL: <https://www.mofaic.gov.ae/en/mediahub/news/2023/5/31/31-05-2023-uae-maritime-security>
107. UAE suspends talks with US over purchase of F-35 fighter jets. Financial Times. URL: <https://www.ft.com/content/7ab35684-d536-4908-89d6-a730d844c8d6>
108. UAE-U.S. Relations: What Went Wrong? The Arab Gulf States Institute in Washington. URL: <https://agsiw.org/uae-u-s-relations-what-went-wrong/>
109. UAE, France support efforts to promote peace, stability at regional, international levels: Joint Communique. Emirates News Agency WAM. URL: <https://wam.ae/en/details/1395302999467>
110. UAE’s EDGE Marks Three Year Anniversary as Major Global Force in Advanced Technology and Defence. EDGE Group. URL: <https://edgegroup.ae/news/uaes-edge-marks-three-year-anniversary-major-global-force-advanced-technology-and-defence>
111. UAE’s foreign aid from 2010 to 2021 totalled AED206 billion: MoFAIC report. Emirates News Agency WAM. URL: <https://wam.ae/en/details/1395302963076>
112. UN Peacekeeping. UAE’s Role in Global Security Initiatives. (2023). URL: www.un.org
113. UN Women. UAE’s Contributions to Gender Equality and Women Empowerment. (2023). URL: www.unwomen.org
114. Understanding the Recent Contours of UAE Foreign Policy. Emirates Policy Center. URL: <https://epc.ae/en/details/brief/understanding-the-recent-contours-of-uae-foreign-policy>

115. UNDP. UAE Partnerships in Development Initiatives. (2023). URL: www.undp.org
116. UNHCR. UAE's Humanitarian Assistance. (2023). URL: www.unhcr.org
117. United Arab Emirates. Development Co-operation Profiles. OECDiLibrary. URL: <https://www.oecd-ilibrary.org/sites/153f7558-en/index.html?itemId=/content/component/153f7558-en>
118. United Arab Emirates. The World Factbook. CIA. URL: <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/united-arab-emirates/#energy>
119. United Arab Emirates. UNdata. URL: <https://data.un.org/en/iso/ae.html>
120. United Nations. (2023). Arab League's Advocacy on Global Forums. URL: www.un.org
121. United Nations. (2023). Peace and Security Contributions of the UAE. URL: www.un.org
122. Vucic: UAE loan provided at half of current interest rates. Tanjug. URL: http://www.tanjug.rs/full-view_en.aspx?izb=749266
123. Woodward, Richard. 2018. The UAE—Soft Superpower in The Making? TRENDS Research & Advisory, May 30. URL: <http://trendsinstitution.org/the-uae-soft-superpower-in-the-making/>
124. World Bank (2021). UAE as a Humanitarian Donor: Yemen Case Study.
125. World Economic Forum. (2023). Innovation and Digital Transformation in UAE. URL: www.weforum.org
126. Yoel Guzansky. Changes in Arab Emirates Foreign Policy: Significance for Israel and the Region. The Institute for National Security Studies. INSS Insight No. 1479, June 1, 2021.
127. Zartman, I. W. (2020). Negotiation and Conflict Management in International Relations. Princeton University Press.